

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра історії

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культурологія та світова культура

Для спеціальності:
014.03 Середня освіта (Історія)

Автори:
к.і.н., старший викладач Ревенко В.В.

Затверджено на засіданні кафедри історії
від «_____» _____ 20__ р. _____

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії інституту історії,
політології та права «_____» _____ 20__ р.

Затверджено на засіданні Вченої ради інституту історії, політології та права
від «_____» _____ 20__ р. _____

Миколаїв 2017

ЗМІСТ

1	титульна сторінка;	
2	зміст НМК;	
3	витяги з ОКХ, ОПП спеціальності;	
4	навчальна програма дисципліни;	
5	робоча навчальна програма дисципліни;	
6	програма практичної підготовки;	н/п НП
7	засоби діагностики навчальних досягнень студентів;	
8	технічні засоби навчання тощо;	
9	конспект лекцій з дисципліни;	
10	комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни; комплекс завдань для поточного контролю знань;	
11	інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять;	
12	завдання на курсові та дипломні проекти;	н/п НП
13	контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять;	
14	питання до екзаменаційних білетів, екзаменаційні білети; тести для підсумкового контролю;	
15	список методичних рекомендацій та розробок викладача;	
16	методичні матеріали, що сприяють самостійній роботі студентів.	
17	методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт для заочної форми навчання	

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

28 серпня 2017 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ/СВІТОВА КУЛЬТУРА**

Ступінь бакалавра

Галузь знань: 01 Освіта

014 Середня освіта

014.03 Середня освіта(Історія)

Навчально-науковий інститут історії, політології та права

2017-2018 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Ревенко Віра Валентинівна к.і.н., старший викладач кафедри історії _____.

Програму схвалено на засіданні кафедри історії
Протокол від « » серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри історії _____ (Ніколаєа І.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією Інституту історії, політології та права

Протокол від « » серпня 2017 року № 1
Голова навчально-методичної комісії _____ (Шитюк М.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28 » серпня 2017 року № 1
Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н. І.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Культурологія/світова культура» складена Ревенко В.В. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.03 Середня освіта(Історія)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є розвиток світової культури.

Міждисциплінарні зв'язки: Для засвоєння дисципліни студенти мають знати визначальні тенденції світової історії та історії України, категорії логіки, філософії, соціології та політології, культурології та теорії держави і права. Навчальна дисципліна змістовно зіставляється з циклом дисциплін соціально-гуманітарного циклу: «Історія», «Філософія», «Історія філософії», «Соціологія», «Політологія».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Термін «культура» відображає історично визначений рівень розвитку суспільства, творчих сил та здібностей людини, виражений у темах і формах організації життя й діяльності людей, а також у створюваних ними матеріальних і духовних цінностях. Складна внутрішня понятійна структура категорії «культура» відбиває її «пограничний» характер. Саме тому науковий інтерес до вивчення культури виникає в різних галузях знань. Внутрішня місткість змісту культури — від предметних результатів діяльності людей до людських знань, здібностей, навичок, морально-естетичних запитів, що реалізуються в діяльності, — визначає складність постановки й вирішення теоретичних проблем.

На вивченні культури як специфічного суспільного явища в останні десятиліття зосереджена увага багатьох учених. Культуру не можна розглядати абстрактно, поза логікою історичного руху. Пояснення природи культури має спиратися на аналіз сутності історичного процесу, специфіки розвитку людини в процесі історії. Вітчизняна і європейська науки досягли значних успіхів у вивченні історії й теорії культури конкретних епох, регіонів, специфіки її структурних елементів, методології дослідження культури як соціальної пам'яті.

1.1. Мета викладання дисципліни - ознайомити студентів із найбільш визначними здобутками світової культури протягом усієї історичної еволюції і сформулювати систему знань про закономірності розвитку культури. В процесі вивчення формується знання про просторові моделі культури, з'ясовуються морфологічні аспекти світової культури, розкриваються механізми формування етно-національних, регіональних, етно-конфесійних тощо моделей культури; розкривається єдність і багатоманітність культури народів світу, визначається місце і своєрідність кожного типу культури у світовому контексті.

1.2. Завдання викладання дисципліни формування у студентської молоді цілісного уявлення про культурні регіони світу, шляхи розвитку людської цивілізації, основні її етапи та культурно-історичні епохи, пізнання

загальних закономірностей культурної еволюції, взаємодії природного та культурного, індивідуалізму культур, а також їх тісних взаємозв'язків.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні (ключові компетентності):

- розуміти концептуальні засади історії та теорії зарубіжної культури;
- знати історію зарубіжної культури, її місце в сучасному світі;
- виділяти головні напрями розвитку зарубіжної духовної культури;
- аналізувати основні ознаки різних періодів зарубіжної культури;
- знати загальнокультурний та мистецький матеріал, пов'язаний з зарубіжною культурою;
- використовувати основні теоретичні поняття і положення, пов'язані з аналізом об'єктів культури;
- розуміти проблеми та перспективи розвитку культури в сучасному цивілізаційному процесі;
- розрізняти різноманітні культурологічні типи за сутнісними ознаками;
- наводити приклади об'єктів матеріальної і духовної культури;
- аналізувати і оцінювати об'єкти матеріальної та духовної культури у відповідності до ознак, що характеризують певний тип художнього мислення.

II. Фахові:

- здатністю усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, володіння високою мотивацією до виконання та вдосконалення своєї професійної діяльності;
- застосовувати засоби й технології інтеркультурної взаємодії;
- застосовувати методи самовиховання, орієнтованих на систему індивідуальних, національних, загальнолюдських цінностей для розроблення й реалізації стратегій і моделей поведінки в професійному середовищі;
- опановувати моделі толерантної поведінки;
- здатністю конструктивно діяти в умовах культурних, релігійних, мовних відмінностей між людьми та народами;
- визнавати культурні цінності як власні ціннісні пріоритети;
- умінні самостійно освоювати феномени культури.
- виявляти поважне ставлення до об'єктів національної та світової культури;
- виявляти прагнення до розбудови поважливих взаємин з людьми;
- наявністю потреби в постійному підвищенні свого культурного рівня;
- наявністю сформованих естетичних смаків;
- умінні відстоювати свою позицію стосовно досягнень культури, вести боротьбу з відхиленнями поведінки людей від норм культури.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Методологічні основи дисципліни

Проблема суб'єкту в культурології. Співвідношення понять “суб'єкт культури” і “культурна одиниця”. Мікро- і макро-суб'єкт; особистісне і спільнотне буття культури. Культура людини в категоріях: тіла, душі і духу; іманентного і трансцендентного; індивідуального і загального; вродженого і набутого; внутрішнього і зовнішнього. Цілісність духовного світу як необхідна передумова творчої реалізації особистості. Поняття “харизма”, “творча енергія” і “творча особистість”. Культура і характер людини. Духовність і ментальність. Світова культура як макросистема. Культура людства. Єдність і багатоманітність світової культури: співвідношення понять “світова” і “загальнолюдська” культура. Етнічна, національна і регіональна культурна своєрідність, їх взаємозв'язок. Поняття субкультури.

Тема 2. Типологія культури

Специфіка та основні завдання типології культури. Поняття “тип культури” та “культурна ідентифікація”. Типологія культури і культурна компаративістика. Широкопрофільна типологізація культури: історична, регіональна, цивілізаційна. Історична типологія культури. Головні критерії історичної типології. Поняття історико-культурних етапу, доби, формації, епохи: первісна, антична, середньовічна, нова, новітня або сучасна (модерн і постмодерн). Регіональна типологія культури. Поняття “культурний регіон”. Широкомасштабна регіональна типологія: Захід і Схід; Північ і Південь. Середньомасштабна регіональна класифікація: європейсько-північноамериканський, далекосхідний, індійський, арабо-мусульманський, латиноамериканський, тропічно-африканський регіони. Цивілізаційна типологія: аграрні та індустріальні; приморські і континентальні; відкриті і закриті (екстравертні та інтровертні) цивілізації. Типи між цивілізаційної культурної взаємодії: європейський, тибетський, яванський, японський.

Кредит 2.

Тема 3. Природа та культура.

Співвідношення природного і культурного. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Культура — основа гармонізації суперечностей між людиною і природою. Єдність та протидія природного і культурного. Природозбереження, як глобальна проблема сьогодення.

Співвідношення природного і культурного. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Культура — основа гармонізації суперечностей між людиною і природою.

Тема 4. Культура та Історія.

Культура існує в історії і, отже, не може бути розглянута поза історичним вимірюванням. Історія, в свою чергу, реалізується в тих чи інших культурних формах. Пильний погляд на історію, в кінцевому рахунку, завжди націлений на досягнення таємниці людського буття і культури. Щоб зрозуміти культуру, необхідно осмислити історію в її цілісності. Питання про культурному сенсі історії, про її витоки і цілі, про логіку культурно-історичного процесу виявляється, таким чином, принциповим питанням культурології, питанням, не втрачає свою актуальність протягом століть.

Кредит 3.

Тема 5. Культура на ранніх етапах розвитку

Загальна характеристика первісної епохи. Періодизація первісної епохи. Світосприймання первісної людини. міфологічна свідомість: єдність об'єкта і суб'єкта, предмета і знака. міфи як «педагогіка людського роду».

Особливості первісної культури: синкретизм, культура табу. Особливості палеолітичного мистецтва: анімалізм, реалізм. Найдавніші форми релігійних вірувань: магія, тотемізм, анімізм, фетишизм.

Тема 6. Культура Стародавнього Сходу

Особливості культурної еволюції країн Стародавнього Сходу. Характерні риси. Досягнення культури Месопотамії та Стародавнього Єгипту: основні винаходи, розвиток мистецтва, освіти та наукових знань, законодавство та релігійні вірування. Своєрідність культурної спадщини Індії та Китаю. Хараппська цивілізація, ведичні знання, індуїзм, джайнізм та буддизм. Успіхи матеріальної культури Стародавнього Китаю, найважливіші наукові відкриття. Релігійно-філософські течії — даосизм і конфуціанство. Значення культури Стародавнього Сходу для людської цивілізації.

Кредит 4.

Тема 7. Антична культура.

Періодизація історичного і культурного розвитку Античності. Крито-мінойська й мікенська цивілізації. Формування античного поліса. Антропоцентризм. Перші пам'ятки літератури в Європі — «Іліада» та «Одіссея». Розвиток ліричної поезії, трагедії та комедії. Зародження і розвиток театру в Стародавній Греції. Освіта і наука. Стародавні Олімпійські

ігри. Розвиток архітектури і скульптури. Елліністичний період в історії культури. Значення культури Стародавньої Греції для сучасності.

Тема 8. Культура в епоху середньовіччя. Загальна характеристика культури Середньовіччя. Періоди середньовіччя. Основні класи тогочасного суспільства. Церква та релігія. Середньовічна культура Західної Європи. Культура Київської Русі. Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя цивілізацій античності. Егейська культура. Давньогрецька культура: гомерівський і ранньоархаїчний період, архаїчний період, класичний період, елліністичний період. Культура Етрурії. Давньоримська культура: «царська епоха», республіканський період, імператорський період. Місце та роль культури Східної Римської імперії або Візантії у історії світової культури. Основні тенденції розвитку культурно-мистецького життя епохи Середньовіччя. Візантійська культура раннього періоду. Візантійська культура епохи «Македонського Відродження». Візантійська культура епохи становлення феодальних відносин. Візантійська культура епохи Палеологівського відродження. Середньовічна культура Західної і Центральної Європи: дороманський, романський та готичний етапи. Середньовічна культура Близького і Середнього Сходу.

Кредит 5.

Тема 9. Культура епохи Відродження і Реформації

Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя Європи епох Відродження Нового часу. Культурні здобутки народів Західної, Центральної і Східної Європи епох Відродження, Нового часу: суспільно-політична та релігійна ситуації, наука і освіта, літературний процес, образотворче мистецтво, архітектура, музичне й театральне життя. Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя українського народу впродовж XV-XVIII ст. Головні етапи національного державотворення на українських етнічних землях. Політична культура і політико-правова свідомість. Субкультури соціальних верств та прошарків. Освіта і педагогічна думка. Наукові знання. Релігійні процеси. Письменство. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво. Архітектура. Музичне й театральне життя. Місце та роль української культури XV-XVIII ст. у історії європейського культуротворення.

Тема 10. Культура епохи абсолютизму та Просвітництва

Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-

мистецького життя Європи епохи Просвітництва. Культурні здобутки народів Західної, Центральної і Східної Європи епох Просвітництва: суспільно-політична та релігійна ситуації, наука і освіта, літературний процес, образотворче мистецтво, архітектура, музичне й театральне життя. Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя народу впродовж. Політична культура і політико-правова свідомість. Субкультури соціальних верств та прошарків. Освіта і педагогічна думка. Наукові знання. Релігійні процеси. Письменство. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво. Архітектура. Музичне й театральне життя.

Кредит 6.

Тема 11. Промислова революція XIX ст. та її наслідки

Новий час – це історико-культурна система, що склалася та існувала з початку XVII до 80-х рр. XIX ст. у Західній Європі й Північній Америці. Ця система – неповторне поєднання цивілізаційних, економічних, соціальних, політичних, культурних явищ, історичних форм життя людини. У XVII–XIX ст. новоєвропейська цивілізація досягає розквіту, реалізує закладені у ній можливості. З кінця XIX ст. розпочинається період переосмислення та критики ідей і цінностей Нового часу.

Тема 12. Культура XX - початку XXI ст. Головні тенденції сучасної культури народів світу

Основні художні течії XXI ст.: класицизм, романтизм, реалізм, символізм, експресіонізм, імпресіонізм). Модернізм та постмодернізм як специфічні культурні феномени XXI ст.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредити ECTS.

3. Рекомендована література

Базова

1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури XX століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.–304 с.
2. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб /Наук. ред. Шейко В.М.–К.: Кондор, 2004 –763 с.
3. Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. А.Історія світової та української культури. Навчальний посібник. - К.: Літера, 2000.- 464 с.

4. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук.– К.: Либідь, 2000.–520 с.
5. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. ... Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. –К.: Україна, 2003.
6. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. –К.: Знання, 2002.–356 с.
7. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 2-ге видання, стереотипне. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
8. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. / Заред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.- 368 с.
9. Леві-Строс Клод. Первісне мислення. — К., 2000.
10. Леві-Строс Клод. Структурна антропологія. — К, 2000.
11. Левчук Л., Панченко В.І, Шинкаренко О. Історія світової культури. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 400 с.
12. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп./ За ред. проф. А. Ярися та проф. В. Мельника. — Львів: Світ, 2005.
13. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. –К.: Знання, 2000.–360 с.
14. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник / Горбач Н. Я; Гелей С. Д., Російська З. П. та ін. – Львів: Каменяр. 1992, – 166 с.
15. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник/За ред. М.М.Заковича та ін. – К. : Знання, 2000.–622 с.
16. Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон: Навч. посібник/ Н.Є. Миропольська, Е.В. Белкіна, Л.М.Масол та ін.; За ред.. Н.Є. миропольської. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища школа, 2005. – 191 с.: іл.
17. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: Навч. посіб. – К.: Дакор, 2007. – 455 с.

Допоміжна

1. Антология исследований культуры. Интерпретации культуры. – Санкт – Петербург: Университетская книга, 1998. - 728 с.
2. Антонова Е. В. Обряды и верования первобытных земледельцев Востока. — Москва, 1990.
3. Вайнтруб И.В. Священные лики цивилизаций. — К., 2001.
4. Вебер М. Избранные произведения. — Москва, 1990.
5. Западноевропейская художественная культура XVIII века. — Москва, 1980.

6. Історія сучасного світу: навчальний посібник / за ред.. Г.К. Парієнко. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 238 с.
7. Історія української та зарубіжної культури: навч. посібник /За ред. С.М.Клапчук, В.Ф.Остафійчук. – 4 – е вид., перероб. і доп. –К.: Знання – Прес, 2002. – 351 с.
8. Каган М. С. Философия культуры. Становление и развитие. С-Пб, издательство "Лань", 1998. - 448 с. (рос.)
9. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій.– К.: ЦУЛ, 2002. – 508 с.
10. Костенко О.М. Культура і закон - у протидії злу. - Київ:Атіка. - 2008.- 352 с.
11. Культура XIX–XX сторіччя //Теорія та історія світової і вітчизняної культури. — Київ, 1993.
12. Культурологія : Навчальний посібник / Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю. - К.: Центр навчальної літератури, 2007.- 392 с.
13. Культурологія. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / Під ред. доктора філос. наук, професора М.М.Заковича,І.А.Зязюна, О.М.Семашко та ін. - К.: Знання, 2007. – 566 с.
14. Культурологія: навч. посіб. для студ. Вищих навч. закладів. -Ростов н / Д: Вид-во «Фенікс», 2000. - 608 с.
15. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації / За заг. ред. В. М. Пічі –Львів: «НовийСвіт- 2000», 2004. – 240 с.
16. Ламберг-Карловски К., Саблов Дж. Древние цивилизации: БлижнийВосток и Мезоамерика. — Москва, 1992.
17. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII–XVIII вв. — Москва,1971.
18. Пучков П. И. Некоторые проблемы протоэтногенеза // Исчезнувшие народы. — Москва, 1988.
19. Роуз Ф. Аборигены Австралии: Традиционное общество. — Москва,1989.
20. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. Київ: Либідь, 1993. - 390 с.
21. Українська і зарубіжна культура. Донецьк: Східний видавничий дім. - 2001. - 372 с.
22. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 2001.–191 с.

Інформаційні ресурси

1. Лекції з історії світової та вітчизняної культури [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://readbookz.com/book/210/7892.html>

2. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://pravo.biz.ua/content/017>
3. Культурологічна бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу http://kultura.ho.ua/books_ku.htm
4. Історія світової культури [Електронний ресурс] – Режим доступу http://pidruchniki.ws/00000000/kulturologiya/istoriya_svitovoyi_kulturi_-_levchuk_1_t
5. Теорія та історія культури [Електронний ресурс] – Режим доступу http://eduknigi.com/get_book.php?id=15
6. Світова культура минулого і сьогодення [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.kneu.kiev.ua/ua/publication/content/688.htm>
7. Чернявская Ю. Триада “личность — общество — культура” // У книзі "Народная культура и национальные традиции" http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Chern/09.php
8. Семененко И.С. Глобализация и социокультурная динамика: личность, общество, культура // Журнал «Полис» <http://www.politstudies.ru/N2004fulltext/2003/1/2.htm>
9. Історія світової та української культури. Підручник [Електронний ресурс] – Режим доступу http://istoriofil.org.ua/load/knigi_po_istorii_ukraina/v_a_grechenko_i_v_chornij_v_a_kus_hneruk_v_a
10. Українська і світова культура : Підручник / В. Я. Хоменко <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:65259/Source:default>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

2-й семестр

залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:

- перелік питань для контролю та самоперевірки знань зі змістових модулів;
- перелік питань до кредитних контрольних робіт з дисципліни;
- поточний контроль знань з дисципліни - письмова МКР;
- перелік питань для контролю та самоперевірки завдань самостійної роботи;
- перелік питань до підсумкового контролю (залік).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____

Н. І. Василькова

28 серпня 2017 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ/СВІТОВА КУЛЬТУРА**

Ступінь бакалавра

Галузь знань: 01 Освіта

014 Середня освіта

014.03 Середня освіта(Історія)

Навчально-науковий інститут історії, політології та права

2017-2018 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Культурологія/ світова культура»
для студентів ступеня бакалавр спеціальності 014 Середня освіта,
спеціалізації 014.03 Середня освіта(Історія)

Розробник: Ревенко Віра Валентинівна, к.і.н., старший викладач кафедри
історії _____

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії
Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 2017 р.

Завідувач кафедрою історії _____ (Ніколаєв І.Є.)

“ _____ ” _____ 2017 р.

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 6	01 Освіта	Нормативна	
	014 Середня освіта		
Індивідуальне науково-дослідне завдання:	014.03 Середня освіта(Історія)	Рік підготовки	
		1-й	
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
			2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 58 самостійної роботи студента – 122	Ступінь бакалавр	Лекції	
			24 год
		Практичні, семінарські	
			34 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
			122 год.
		Індивідуальні завдання:	
			год.
Вид контролю:			
	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 58 аудиторних, 122 самостійних

Мета та завдання навчальної дисципліни

Термін «культура» відображає історично визначений рівень розвитку суспільства, творчих сил та здібностей людини, виражений у темах і формах організації життя й діяльності людей, а також у створюваних ними матеріальних і духовних цінностях. Складна внутрішня понятійна структура категорії «культура» відбиває її «пограничний» характер. Саме тому науковий інтерес до вивчення культури виникає в різних галузях знань. Внутрішня місткість змісту культури — від предметних результатів діяльності людей до людських знань, здібностей, навичок, морально-

естетичних запитів, що реалізуються в діяльності, — визначає складність постановки й вирішення теоретичних проблем.

На вивченні культури як специфічного суспільного явища в останні десятиліття зосереджена увага багатьох учених. Культуру не можна розглядати абстрактно, поза логікою історичного руху. Пояснення природи культури має спиратися на аналіз сутності історичного процесу, специфіки розвитку людини в процесі історії. Вітчизняна і європейська науки досягли значних успіхів у вивченні історії й теорії культури конкретних епох, регіонів, специфіки її структурних елементів, методології дослідження культури як соціальної пам'яті.

1.1. Мета викладання дисципліни - ознайомити студентів із найбільш визначними здобутками світової культури протягом усієї історичної еволюції і сформуванню систему знань про закономірності розвитку культури. В процесі вивчення формується знання про просторові моделі культури, з'ясовуються морфологічні аспекти світової культури, розкриваються механізми формування етно-національних, регіональних, етно-конфесійних тощо моделей культури; розкривається єдність і багатоманітність культури народів світу, визначається місце і своєрідність кожного типу культури у світовому контексті.

1.2. Завдання викладання дисципліни формування у студентської молоді цілісного уявлення про культурні регіони світу, шляхи розвитку людської цивілізації, основні її етапи та культурно-історичні епохи, пізнання загальних закономірностей культурної еволюції, взаємодії природного та культурного, індивідуалізму культур, а також їх тісних взаємозв'язків.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні (ключові компетентності):

- розуміти концептуальні засади історії та теорії зарубіжної культури;
- знати історію зарубіжної культури, її місце в сучасному світі;
- виділяти головні напрями розвитку зарубіжної духовної культури;
- аналізувати основні ознаки різних періодів зарубіжної культури;
- знати загальнокультурний та мистецький матеріал, пов'язаний з зарубіжною культурою;
- використовувати основні теоретичні поняття і положення, пов'язані з аналізом об'єктів культури;
- розуміти проблеми та перспективи розвитку культури в сучасному цивілізаційному процесі;
- розрізняти різноманітні культурологічні типи за сутнісними ознаками;
- наводити приклади об'єктів матеріальної і духовної культури;
- аналізувати і оцінювати об'єкти матеріальної та духовної культури у відповідності до ознак, що характеризують певний тип художнього мислення.

II. Фахові:

- здатністю усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, володіння високою мотивацією до виконання та вдосконалення своєї професійної діяльності;
- застосовувати засоби й технології інтеркультурної взаємодії;
- застосовувати методи самовиховання, орієнтованих на систему індивідуальних, національних, загальнолюдських цінностей для розроблення й реалізації стратегій і моделей поведінки в професійному середовищі;
- опановувати моделі толерантної поведінки;
- здатністю конструктивно діяти в умовах культурних, релігійних, мовних відмінностей між людьми та народами;
- визнавати культурні цінності як власні ціннісні пріоритети;
- уміти самостійно освоювати феномени культури.
- виявляти поважне ставлення до об'єктів національної та світової культури;
- виявляти прагнення до розбудови поважливих взаємин з людьми;
- наявністю потреби в постійному підвищенні свого культурного рівня;
- наявністю сформованих естетичних смаків;
- уміти відстоювати свою позицію стосовно досягнень культури, вести боротьбу з відхиленнями поведінки людей від норм культури.

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1.

Тема 1. Методологічні основи дисципліни

Проблема суб'єкту в культурології. Співвідношення понять “суб'єкт культури” і “культурна одиниця”. Мікро- і макро-суб'єкт; особистісне і спільнотне буття культури. Культура людини в категоріях: тіла, душі і духу; іманентного і трансцендентного; індивідуального і загального; вродженого і набутого; внутрішнього і зовнішнього. Цілісність духовного світу як необхідна передумова творчої реалізації особистості. Поняття “харизма”, “творча енергія” і “творча особистість”. Культура і характер людини. Духовність і ментальність. Світова культура як макросистема. Культура людства. Єдність і багатоманітність світової культури: співвідношення понять “світова” і “загальнолюдська” культура. Етнічна, національна і регіональна культурна своєрідність, їх взаємозв'язок. Поняття субкультури.

Тема 2. Типологія культури

Специфіка та основні завдання типології культури. Поняття “тип культури” та “культурна ідентифікація”. Типологія культури і культурна компаративістика. Широкопрофільна типологізація культури: історична, регіональна, цивілізаційна. Історична типологія культури. Головні критерії

історичної типології. Поняття історико- культурних етапу, доби, формації, епохи: первісна, антична, середньовічна, нова, новітня або сучасна (модерн і постмодерн). Регіональна типологія культури. Поняття “культурний регіон”. Широкомасштабна регіональна типологія: Захід і Схід; Північ і Південь. Середньомасштабна регіональна класифікація: європейсько- північноамериканський, далекосхідний, індійський, арабо- мусульманський, латиноамериканський, тропічно-африканський регіони. Цивілізаційна типологія: аграрні та індустріальні; приморські і континентальні; відкриті і закриті (екстравертні та інтровертні) цивілізації. Типи між цивілізаційної культурної взаємодії: європейський, тибетський, яванський, японський.

Кредит 2.

Тема 3. Природа та культура.

Співвідношення природного і культурного. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Культура — основа гармонізації суперечностей між людиною і природою. Єдність та протидія природного і культурного. Природозбереження, як глобальна проблема сьогодення.

Співвідношення природного і культурного. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Культура — основа гармонізації суперечностей між людиною і природою.

Тема 4. Культура та Історія.

Культура існує в історії і, отже, не може бути розглянута поза історичним вимірювання. Історія, в свою чергу, реалізується в тих чи інших культурних формах. Пильний погляд на історію, в кінцевому рахунку, завжди націлений на досягнення таємниці людського буття і культури. Щоб зрозуміти культуру, необхідно осмислити історію в її цілісності. Питання про культурному сенсі історії, про її витoki і цілі, про логіку культурно- історичного процесу виявляється, таким чином, принциповим питанням культурології, питанням, не втрачає свою актуальність протягом століть.

Кредит 3.

Тема 5. Культура на ранніх етапах розвитку

Загальна характеристика первісної епохи. Періодизація первісної епохи. Світосприймання первісної людини. міфологічна свідомість: єдність об'єкта і суб'єкта, предмета і знака. міфи як «педагогіка людського роду».

Особливості первісної культури: синкретизм, культура табу. Особливості палеолітичного мистецтва: анімалізм, реалізм. Найдавніші форми релігійних вірувань: магія, тотемізм, анімізм, фетишизм.

Тема 6. Культура Стародавнього Сходу

Особливості культурної еволюції країн Стародавнього Сходу. Характерні риси. Досягнення культури Месопотамії та Стародавнього Єгипту: основні винаходи, розвиток мистецтва, освіти та наукових знань, законодавство та релігійні вірування. Своєрідність культурної спадщини Індії та Китаю. Хараппська цивілізація, ведичні знання, індуїзм, джайнізм та буддизм. Успіхи матеріальної культури Стародавнього Китаю, найважливіші наукові відкриття. Релігійно- філософські течії – даосизм і конфуціанство. Значення культури Стародавнього Сходу для людської цивілізації.

Кредит 4.

Тема 7. Антична культура.

Періодизація історичного і культурного розвитку Античності. Крито-мінойська й мікенська цивілізації. Формування античного поліса. Антропоцентризм. Перші пам'ятки літератури в Європі – «Іліада» та «Одіссея». Розвиток ліричної поезії, трагедії та комедії. Зародження і розвиток театру в Стародавній Греції. Освіта і наука. Стародавні Олімпійські ігри. Розвиток архітектури і скульптури. Елліністичний період в історії культури. Значення культури Стародавньої Греції для сучасності.

Тема 8. Культура в епоху середньовіччя. Загальна характеристика культури Середньовіччя. Періоди середньовіччя. Основні класи тогочасного суспільства. Церква та релігія. Середньовічна культура Західної Європи. Культура Київської Русі. Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя цивілізацій античності. Егейська культура. Давньогрецька культура: гомерівський і ранньоархаїчний період, архаїчний період, класичний період, елліністичний період. Культура Етрурії. Давньоримська культура: «царська епоха», республіканський період, імператорський період. Місце та роль культури Східної Римської імперії або Візантії у історії світової культури. Основні тенденції розвитку культурно-мистецького життя епохи Середньовіччя. Візантійська культура раннього періоду. Візантійська культура епохи «Македонського Відродження». Візантійська культура епохи становлення феодальних відносин. Візантійська культура епохи Палеологівського відродження. Середньовічна культура Західної і Центральної Європи: дороманський, романський та готичний етапи. Середньовічна культура Близького і Середнього Сходу.

Кредит 5.

Тема 9. Культура епохи Відродження і Реформації

Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-

мистецького життя Європи епох Відродження Нового часу. Культурні здобутки народів Західної, Центральної і Східної Європи епох Відродження, Нового часу: суспільно-політична та релігійна ситуації, наука і освіта, літературний процес, образотворче мистецтво, архітектура, музичне й театральне життя. Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя українського народу впродовж ХУ-ХУІІІ ст. Головні етапи національного державотворення на українських етнічних землях. Політична культура і політико-правова свідомість. Субкультури соціальних верств та прошарків. Освіта і педагогічна думка. Наукові знання. Релігійні процеси. Письменство. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво. Архітектура. Музичне й театральне життя. Місце та роль української культури ХУ-ХУІІІ ст. у історії європейського культуротворення.

Тема 10. Культура епохи абсолютизму та Просвітництва

Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя Європи епохи Просвітництва. Культурні здобутки народів Західної, Центральної і Східної Європи епох Просвітництва: суспільно-політична та релігійна ситуації, наука і освіта, літературний процес, образотворче мистецтво, архітектура, музичне й театральне життя. Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького життя народу впродовж. Політична культура і політико-правова свідомість. Субкультури соціальних верств та прошарків. Освіта і педагогічна думка. Наукові знання. Релігійні процеси. Письменство. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво. Архітектура. Музичне й театральне життя.

Кредит 6.

Тема 11. Промислова революція ХІХ ст. та її наслідки

Новий час – це історико-культурна система, що склалася та існувала з початку ХVІІ до 80-х рр. ХІХ ст. у Західній Європі й Північній Америці. Ця система – неповторне поєднання цивілізаційних, економічних, соціальних, політичних, культурних явищ, історичних форм життя людини. У ХVІІ–ХІХ ст. новоєвропейська цивілізація досягає розквіту, реалізує закладені у ній можливості. З кінця ХІХ ст. розпочинається період переосмислення та критики ідей і цінностей Нового часу.

Тема 12. Культура ХХ - початку ХХІ ст. Головні тенденції сучасної культури народів світу

Основні художні течії ХХІ ст.: класицизм, романтизм, реалізм, символізм, експресіонізм, імпресіонізм). Модернізм та постмодернізм як специфічні культурні феномени ХХІ ст.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредити ECTS.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л		п	ла б	і н д	ср	
1	2	3	4	5	6	7
Заліковий кредит 1.						
Тема 1. Методологічні основи дисципліни	14	2	2			10
Тема 2. Типологія культури	14	2	2			10
Разом за заліковий кредит	28	4	4			20
Контрольна робота (КР)						
Заліковий кредит 2.						
Тема 3. Природа та культура.	14	2	2			10
Тема 4. Культура та Історія.	14	2	2			10
Разом за заліковий кредит	28	4	4			20
Кредитна контрольна робота (ККР)						
Заліковий кредит 3.						
Тема 5. Культура на ранніх етапах розвитку	14	2	2			10
Тема 6. Культура Стародавнього Сходу	14	2	2			10
Разом за заліковий кредит	28	4	4			20
Контрольна робота (КР)						
Заліковий кредит 4.						
Тема 7. Антична культура.	15	2	2			11
Тема 8. Культура в епоху середньвіччя.	15	2	2			11
Разом за заліковий кредит	30	4	4			22
Кредитна контрольна робота (ККР)						
Заліковий кредит 5.						
Тема 9. Культура епохи Відродження і Реформації	16	2	4			10

Тема 10. Культура епохи абсолютизму та Просвітництва	16	2	4		10
Разом за заліковий кредит	32	4	8		20
Контрольна робота (КР)					
Заліковий кредит 6.					
Тема 11. Промислова революція XIX ст. та її наслідки	14	2	2		10
Тема 12 Культура XX - початку XXI ст. Головні тенденції сучасної культури народів світу	20	2	8		10
Разом за заліковий кредит	34	4	10		20
Підсумкове тестування. Кредитна контрольна робота (ККР)					
Усього годин	180	24	34		122

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ДФН
Кредит 1		
1	Методологічні основи дисципліни	2
2	Типологія культури	2
3	Природа та культура.	2
4	Культура та Історія.	2
Кредит 2		
5	Культура на ранніх етапах розвитку	2
6	Культура Стародавнього Сходу	2
Кредит 3		
7	Антична культура.	2
8	Культура в епоху середньвіччя	2
Кредит 4		
9	Культура епохи Відродження	2
10	Реформація :ідейні витоки, представники, культурно – історичне значення.	2
11	До́ба Бароко та класицизму	2
Кредит 5		
12	Культура епохи абсолютизму та Просвітництва	2

13	Промислова революція XIX ст. та її наслідки	2
14	Новітній час як культурно-історична епоха	2
Кредит 6		
15	Модернізм як культурний феномен	2
16	Історія культури доби постмодернізму	2
17	Особливості сучасної культури народів світу	2
Разом		34

8. Самостійна робота.

Назва теми	Кількість годин ДФН
Кредит 1	
Методологічні основи дисципліни	10
Типологія культури	10
Природа та культура.	10
Культура та Історія.	10
	10
Культура на ранніх етапах розвитку	10
Культура Стародавнього Сходу	10
Антична культура.	11
Культура в епоху середньвіччя	11
Культура епохи Відродження	4
Реформація :ідейні витоки, представники, культурно – історичне значення.	4
Доля Бароко та класицизму	4
Культура епохи абсолютизму та Просвітництва	4
Промислова революція XIX ст. та її наслідки	6
Модернізм та Постмодернізм в історії світової культури	4
Особливості сучасної культури народів світу	4

9. Індивідуальне науково – дослідне завдання

Реферат, презентації, словник.

10. Методи навчання

Аудиторна, самостійна робота. Лекції (традиційні та проблемні), семінарські заняття, виконання тестових завдань.

11. Методи контролю

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок студентів протягом навчального семестру відбувається за результатами усних відповідей на практичних заняттях, тестування, письмового опитування, перевірки індивідуальних завдань та самостійної роботи, обговорення рефератів тощо.

Робоча програма передбачає застосування 3-х форм контролю знань студентів:

Форма поточного контролю – усне опитування, тестування на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань.

Періодична форма контролю – виконання контрольних робіт, розробка проектів, творчі роботи

Форма підсумкового контролю – залік для студентів на основі суми балів набраних за кожний модуль та іспит в письмовій формі за підсумковим тестом.

Студенти виконують навчальну програму з дисципліни як в аудиторії, так і поза аудиторією: відповідають на тести з тем курсу, виконують практичні завдання, готуються до семінарських занять, обговорюють конкретні ситуації, виконують завдання для самостійної роботи – кожне з них оцінюється за відповідними критеріями у балах. Діагностика знань здійснюється за бальною системою, яка послідовно переводить бали у звичайну оцінку.

Поточний, контроль здійснюється у вигляді опитування, виконання індивідуального або колективного завдання та їх захисту. Кредитний(рубіжний) контроль передбачає виконання контрольної роботи, підсумковий - здачу іспиту або заліку.

Критеріями оцінки є:

<u>при усних відповідях:</u>	<u>при виконанні письмових завдань:</u>
<ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття питання; • логіка викладання, культура мови; • емоційність та переконаність; • використання основної та додаткової літератури; • аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки. 	<ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття питання; • цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи.

На семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- презентації фрагментів уроків;
- реферативні виступи, усні повідомлення тощо.

12. Розподіл балів, які отримують студент

Кредит та тема	Академічний контроль (форма представлення)*	Кількість балів (за видами роботи)	Семінарські заняття	ККР	Кількість балів всього за кредит
Кредит № 1	Захист ІНДЗ	10	10	20	100
Тема: 1					
Тема: 2	Захист ІНДЗ	10	10		
Тема: 3	Захист реферату	20	10		
Тема: 4	Захист ІНДЗ	10	10		
Кількість балів за окреми види работ		40	40	20	
Кредит № 2	Словник термінів	20		20	100
Тема: 5	Захист ІНДЗ	10	10		
	Презентація	20			
Тема: 6	Захист ІНДЗ	10	10		
Кількість балів за окреми види работ		60	20	20	
Кредит № 3	Захист ІНДЗ	10	10	20	100
Тема: 7					
Тема: 8	Захист ІНДЗ	10	10		
	Доповідь	20			
	Презентація	20			
Кількість балів за окреми види работ		60	20	20	
Кредит № 4	Захист ІНДЗ	10	10	20	100
Тема: 9					
Тема: 10	Захист ІНДЗ	10	10		
Тема: 11	Реферат	20	10		
	Презентація	10			
Контрольні тести				20	
Кількість балів за окреми види работ		50	30	20	
Кредит № 5	Захист ІНДЗ	10	10		100
Тема: 12	Доповідь	20			
Тема: 13	Захист ІНДЗ	10	10		

Тема:14	Захист ІНДЗ	10	10		
Контрольні тести				20	
Кількість балів за окреми види работ		50	30	20	
<i>Кредит № 6</i> Тема:15	Захист ІНДЗ	10	10	20	100
	Доповідь	20			
Тема:16	Захист ІНДЗ	10	10		
Тема:17	Захист ІНДЗ	10	10		
Кількість балів за окреми види работ		50	30	20	
Всього балів за роботу					600

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації з дисципліни «Історія України» для підготовки до семінарських занять, самостійної роботи, поточного, тестового, модульного та підсумкового контролю.
2. Комплексна програма з курсу „Історія світової культури” для студентів філософського факультету (спеціальності „Культурологія”). – Львів, 2008.
Плани семінарських занять з курсу „Історія світової культури” для студентів філософського факультету (спеціальності „Культурологія”). – Львів, 2008.
Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. / За ред. А. В. Яртися, В. П. Мельника – Львів, 2005.
Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. – К., 1997.
Полікарпов В. Лекції з історії світової культури. – Харків, 1990.
Культурологія. Учебное пособие для студ. высших учебных заведений. – Ростов-на-Дону, 1999.
Курс лекцій з української та зарубіжної культури: Навч. посібник / За ред. Л. Дещинського. – Львів, 1999.

Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. – К., 2000.

Греченко В., Чорний І., Кушнерук В., Режко В. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти. – К., 2000.

Бичко А. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. – К., 1992.

3. Навчальні відеофільми

4. Технічні засоби навчання: ПК, проектор, проекторна дошка

14. Рекомендована література

Базова

18. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.–304 с.
19. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб /Наук. ред. Шейко В.М.–К.: Кондор, 2004 –763 с.
20. Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. А.Історія світової та української культури. Навчальний посібник. - К.: Літера, 2000.- 464 с.
21. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук.– К.: Либідь, 2000.–520 с.
22. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. ... Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. –К.: Україна, 2003.
23. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. –К.: Знання, 2002.–356 с.
24. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 2-ге видання, стереотипне. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
25. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. / Заред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.- 368 с.
26. Леві-Строс Клод. Первісне мислення. — К., 2000.
27. Леві-Строс Клод. Структурна антропологія. — К, 2000.
28. Левчук Л., Панченко В.І, Шинкаренко О. Історія світової культури. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 400 с.
29. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп./ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. — Львів: Світ, 2005.
30. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. –К.: Знання, 2000.–360 с.
31. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник / Горбач Н. Я; Гелей С. Д., Російська З. П. та ін. – Львів: Каменяр. 1992, – 166 с.
32. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник/За ред. М.М.Заковича та ін. – К. : Знання, 2000.–622 с.

33. Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон: Навч. посібник/ Н.Є. Миропольська, Е.В. Белкіна, Л.М. Масол та ін.; За ред. Н.Є. миропольської. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища школа, 2005. – 191 с.: іл.
34. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: Навч. посіб. – К.: Дакор, 2007. – 455 с.

Допоміжна

23. Антология исследований культуры. Интерпретации культуры. – Санкт – Петербург: Университетская книга, 1998. - 728 с.
24. Антонова Е. В. Обряды и верования первобытных земледельцев Востока. — Москва, 1990.
25. Вайнтриб И.В. Священные лики цивилизаций. — К., 2001.
26. Вебер М. Избранные произведения. — Москва, 1990.
27. Западноевропейская художественная культура XVIII века. — Москва, 1980.
28. Історія сучасного світу: навчальний посібник / за ред. Г.К. Парієнко. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 238 с.
29. Історія української та зарубіжної культури: навч. посібник / За ред. С.М.Клапчук, В.Ф.Остафійчук. – 4 – е вид., перероб. і доп. –К.: Знання – Прес, 2002. – 351 с.
30. Каган М. С. Философия культуры. Становление и развитие. С-Пб, издательство "Лань", 1998. - 448 с. (рос.)
31. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій.– К.: ЦУЛ, 2002. – 508 с.
32. Костенко О.М. Культура і закон - у протидії злу. - Київ:Атіка. - 2008.- 352 с.
33. Культура XIX–XX сторіччя //Теорія та історія світової і вітчизняної культури. — Київ, 1993.
34. Культурологія : Навчальний посібник / Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю. - К.: Центр навчальної літератури, 2007.- 392 с.
35. Культурологія. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / Під ред. доктора філос. наук, професора М.М.Заковича, І.А.Зязюна, О.М.Семашко та ін. - К.: Знання, 2007. – 566 с.
36. Культурологія: навч. посіб. для студ. Вищих навч. закладів. -Ростов н / Д: Вид-во «Фенікс», 2000. - 608 с.
37. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації / За заг. ред. В. М. Пічі –Львів: «НовийСвіт- 2000», 2004. – 240 с.
38. Ламберг-Карловски К., Саблов Дж. Древние цивилизации: Ближний Восток и Мезоамерика. — Москва, 1992.

39. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII–XVIII вв. — Москва, 1971.
40. Пучков П. И. Некоторые проблемы протоэтногенеза // Исчезнувшие народы. — Москва, 1988.
41. Роуз Ф. Аборигены Австралии: Традиционное общество. — Москва, 1989.
42. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. Київ: Либідь, 1993. - 390 с.
43. Українська і зарубіжна культура. Донецьк: Східний видавничий дім. - 2001. - 372 с.
44. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 2001.–191 с.

15. Інформаційні ресурси

11. Лекції з історії світової та вітчизняної культури [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://readbookz.com/book/210/7892.html>
12. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://pravo.biz.ua/content/017>
13. Культурологічна бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу http://kultura.ho.ua/books_ku.htm
14. Історія світової культури [Електронний ресурс] – Режим доступу http://pidruchniki.ws/00000000/kulturologiya/istoriya_svitovoyi_kulturi_-_levchuk_1_t
15. Теорія та історія культури [Електронний ресурс] – Режим доступу http://eduknigi.com/get_book.php?id=15
16. Світова культура минулого і сьогодення [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.kneu.kiev.ua/ua/publication/content/688.htm>
17. Чернявская Ю. Триада “личность — общество — культура” // У книзі "Народная культура и национальные традиции" http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Chern/09.php
18. Семененко И.С. Глобализация и социокультурная динамика: личность, общество, культура // Журнал «Полис» <http://www.politstudies.ru/N2004fulltext/2003/1/2.htm>
19. Історія світової та української культури. Підручник [Електронний ресурс] – Режим доступу http://istoriofil.org.ua/load/knigi_po_istorii/ukraina/v_a_grechenko_i_v_chornij_v_a_kus_hneruk_v_a
20. Українська і світова культура : Підручник / В. Я. Хоменко <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:65259/Source:default>

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Методологічні основи дисципліни

Проблема суб'єкту в культурології. Співвідношення понять “суб'єкт культури” і “культурна одиниця”. Мікро- і макро-суб'єкт; особистісне і спільнотне буття культури. Культура людини в категоріях: тіла, душі і духу; іманентного і трансцендентного; індивідуального і загального; вродженого і набутого; внутрішнього і зовнішнього. Цілісність духовного світу як необхідна передумова творчої реалізації особистості. Поняття “харизма”, “творча енергія” і “творча особистість”. Культура і характер людини. Духовність і ментальність. Світова культура як макросистема. Культура людства. Єдність і багатоманітність світової культури: співвідношення понять “світова” і “загальнолюдська” культура. Етнічна, національна і регіональна культурна своєрідність, їх взаємозв'язок. Поняття субкультури.

Тема 2. Типологія культури

Специфіка та основні завдання типології культури. Поняття “тип культури” та “культурна ідентифікація”. Типологія культури і культурна компаративістика. Широкопрофільна типологізація культури: історична, регіональна, цивілізаційна. Історична типологія культури. Головні критерії історичної типології. Поняття історико- культурних етапу, доби, формації, епохи: первісна, антична, середньовічна, нова, новітня або сучасна (модерн і постмодерн). Регіональна типологія культури. Поняття “культурний регіон”. Широкомасштабна регіональна типологія: Захід і Схід; Північ і Південь. Середньомасштабна регіональна класифікація: європейсько-північноамериканський, далекосхідний, індійський, арабо- мусульманський, латиноамериканський, тропічно-африканський регіони. Цивілізаційна типологія: аграрні та індустріальні; приморські і континентальні; відкриті і закриті (екстравертні та інтровертні) цивілізації. Типи між цивілізаційної культурної взаємодії: європейський, тибетський, яванський, японський.

Кредит 2.

Тема 3. Природа та культура.

Співвідношення природного і культурного. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Культура — основа гармонізації суперечностей між людиною і природою. Єдність та протидія природного і культурного. Природозбереження, як глобальна проблема сьогодення.

Співвідношення природного і культурного. Людина як продукт біологічної та культурної еволюції. Культура — основа гармонізації суперечностей між людиною і природою.

Тема 4. Культура та Історія.

Культура існує в історії і, отже, не може бути розглянута поза історичним вимірюванням. Історія, в свою чергу, реалізується в тих чи інших культурних формах. Пильний погляд на історію, в кінцевому рахунку, завжди націлений на досягнення таємниці людського буття і культури. Щоб зрозуміти культуру, необхідно осмислити історію в її цілісності. Питання про культурному сенсі історії, про її витoki і цілі, про логіку культурно-історичного процесу виявляється, таким чином, принциповим питанням культурології, питанням, не втрачає свою актуальність протягом століть.

Кредит 3.

Тема 5. Культура на ранніх етапах розвитку

Загальна характеристика первісної епохи. Періодизація первісної епохи. Світосприймання первісної людини. міфологічна свідомість: єдність об'єкта і суб'єкта, предмета і знака. міфи як «педагогіка людського роду».

Особливості первісної культури: синкретизм, культура табу. Особливості палеолітичного мистецтва: анімалізм, реалізм. Найдавніші форми релігійних вірувань: магія, тотемізм, анімізм, фетишизм.

Тема 6. Культура Стародавнього Сходу

Особливості культурної еволюції країн Стародавнього Сходу. Характерні риси. Досягнення культури Месопотамії та Стародавнього Єгипту: основні винаходи, розвиток мистецтва, освіти та наукових знань, законодавство та релігійні вірування. Своєрідність культурної спадщини Індії та Китаю. Хараппська цивілізація, ведичні знання, індуїзм, джайнізм та буддизм. Успіхи матеріальної культури Стародавнього Китаю, найважливіші наукові відкриття. Релігійно-філософські течії – даосизм і конфуціанство. Значення культури Стародавнього Сходу для людської цивілізації.

Кредит 4.

Тема 7. Антична культура.

Періодизація історичного і культурного розвитку Античності. Крито-мінойська й мікенська цивілізації. Формування античного поліса. Антропоцентризм. Перші пам'ятки літератури в Європі – «Іліада» та «Одіссея». Розвиток ліричної поезії, трагедії та комедії. Зародження і розвиток театру в Стародавній Греції. Освіта і наука. Стародавні Олімпійські ігри. Розвиток архітектури і скульптури. Елліністичний період в історії культури. Значення культури Стародавньої Греції для сучасності.

Тема 8. Культура в епоху середньовіччя. Загальна характеристика культури Середньовіччя. Періоди середньовіччя. Основні класи тогочасного

суспільства. Церква та релігія. Середньовічна культура Західної Європи .
Культура Київської Русі Основні тенденції історичного поступу та розвитку
культурно-мистецького життя цивілізацій античності. Егейська культура.
Давньогрецька культура: гомерівський і ранньоархаїчний період, архаїчний
період, класичний період, елліністичний період. Культура Етрурії.
Давньоримська культура: «царська епоха», республіканський період,
імператорський період. Місце та роль культури Східної Римської імперії або
Візантії у історії світової культури. Основні тенденції розвитку культурно-
мистецького життя епохи Середньовіччя. Візантійська культура раннього
періоду. Візантійська культура епохи «Македонського Відродження».
Візантійська культура епохи становлення феодальних відносин. Візантійська
культура епохи Палеологівського відродження. Середньовічна культура
Західної і Центральної Європи: дороманський, романський та готичний етапи.
Середньовічна культура Близького і Середнього Сходу.

Кредит 5.

Тема 9. Культура епохи Відродження і Реформації

Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-
мистецького життя Європи епох Відродження Нового часу. Культурні здобутки
народів Західної, Центральної і Східної Європи епох Відродження,
Нового часу: суспільно-політична та релігійна ситуації, наука і освіта,
літературний процес, образотворче мистецтво, архітектура, музичне й
театральне життя. Основні тенденції історичного поступу та розвитку
культурно-мистецького життя українського народу впродовж ХУ-ХУІІІ ст.
Головні етапи національного державотворення на українських етнічних
землях. Політична культура і політико-правова свідомість. Субкультури
соціальних верств та прошарків. Освіта і педагогічна думка. Наукові знання.
Релігійні процеси. Письменство. Образотворче та декоративно-ужиткове
мистецтво. Архітектура. Музичне й театральне життя. Місце та роль
української культури ХУ-ХУІІІ ст. у історії європейського культуротворення.

Тема 10. Культура епохи абсолютизму та Просвітництва

Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-
мистецького життя Європи епохи Просвітництва. Культурні здобутки
народів Західної, Центральної і Східної Європи епох Просвітництва:
суспільно-політична та релігійна ситуації, наука і освіта, літературний
процес, образотворче мистецтво, архітектура, музичне й театральне життя.
Основні тенденції історичного поступу та розвитку культурно-мистецького

життя народу впродовж. Політична культура і політико-правова свідомість. Субкультури соціальних верств та прошарків. Освіта і педагогічна думка. Наукові знання. Релігійні процеси. Письменство. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво. Архітектура. Музичне й театральне життя.

Кредит 6.

Тема 11. Промислова революція XIX ст. та її наслідки

Новий час – це історико-культурна система, що склалася та існувала з початку XVII до 80-х рр. XIX ст. у Західній Європі й Північній Америці. Ця система – неповторне поєднання цивілізаційних, економічних, соціальних, політичних, культурних явищ, історичних форм життя людини. У XVII–XIX ст. новоєвропейська цивілізація досягає розквіту, реалізує закладені у ній можливості. З кінця XIX ст. розпочинається період переосмислення та критики ідей і цінностей Нового часу.

Тема 12. Культура XX - початку XXI ст. Головні тенденції сучасної культури народів світу

Основні художні течії XXI ст.: класицизм, романтизм, реалізм, символізм, експресіонізм, імпресіонізм). Модернізм та постмодернізм як специфічні культурні феномени XXI ст.

КОМПЛЕКС КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Кредитна контрольна робота №1

1. Тести

1. Як називається рання форма релігії, сутністю якої є поклоніння неживим предметам, що володіють надприродними властивостями?

- 1) анімізм;
- 2) фетишизм;
- 3) тотемізм;
- 4) магія;
- 5) політеїзм.

2. Як називається рання форма релігії, сутність якої полягає в поклонінні якій-небудь тварині або рослині й у вірі у своє походження від них?

- 1) анімізм;
- 2) фетишизм;
- 3) тотемізм;
- 4) магія;

5) синкретизм.

3. До якого поняття ставиться наступне визначення: Різноманітні марновірні дії людину з метою вплинути на той або інший матеріальний предмет, явище або людину надприродним способом?

- 1) фетишизм;
- 2) окультизм;
- 3) релігія;
- 4) магія;
- 5) язичество.

4. Підберіть правильне визначення до поняття анімізм:

- 1) Поклоніння неживим предметам, яким пропонуються надприродні властивості;
- 2) обряди, пов'язані з вірою в надприродну здатність людини впливати на людей і явища природи;
- 3) віра в парфумів і душі, керуючих людьми, предметами, явищами навколишнього світу;
- 4) віра в походження людей від тварин і споріднення з ними;
- 5) усе перераховане.

2. Дайте визначення поняттям і терміна:

Синкретичність первісної культури, магія, міф, політеїзм

3. Дайте відповідь на питання:

1. Подайте періодизацію кам'яного віку.
2. Назвіть ознаки первісної культури?
3. Розкрийте сутність поняття «гомогенність первісної культури».

Кредитна контрольна робота №2

1. Тести

1. Як називалася цивілізація, виявлена археологами в долині ріки Інд і стосовна до III - II тис. до н.е.?

- 1) Династія Маур'я;
- 2) Культура Мохенджо-Даро й Хараппи;
- 3) Династія Гуптов;
- 4) Санчи;
- 5) Гуддималам

2. Який з верховних давньоіндійських божеств вважався руйнівником Всесвіту?

- 1) Будда;
- 2) Шива;
- 3) Брахма;
- 4) Вішну;
- 5) Пуруша.

3. Який пам'ятник давньоіндійської літератури оповідав про боротьбу за владу усередині одного із самих могутніх царських пологів Північної Індії, що полягає з 107 тисяч двухвірший?

- 1) Ригведа;
- 2) Рамаєна;
- 3) Махабхарата;
- 4) Панчатантра;
- 5) Камасутра.

4. У який час у Прадавній Індії виник Буддизм?

- 1) У середині I тис. до н.е.;
- 2) В II тис. н. е.;
- 3) В VI тис. до н.е.;
- 4) В III тис. до н. е.;
- 5) На початку IV тис. до н.е.

2. Дайте визначення поняттям і терміна:

нірвана, буддизм, конфуціанство, даосизм

3. Дайте відповідь на питання:

1. Виявіть особливості культури Хараппи.
2. Розкрити стану кастову систему Індії.
3. Досягнення китайської медицини.

Кредитна контрольна робота №3

1. Тести

1. У концепції якого мислителя епохи Просвітництва, основоположника просвітницького романтизму, культура критикувалася, що як віддаляє людину від природи, що руйнує природні людські зв'язки, викривався

стан загальної зіпсованості вдач. У мистецтві він відстоював культ природнього почуття, простоту й природність мови, звертання до життєвої правди, підпорядкування особистості вищому моральному боргу. Людей, на його думку, великий саме своїм почуттям, а література повинна відбивати його й впливати на нього?

- 1) І. Гардер;
- 2) Ж.Ж. Руссо;
- 3) Т. Джефферсон;
- 4) Т. Мор;
- 5) І. Кант.

2. Що означає термін сцієнтизм?

- 1) форма первісних релігійних вірувань;
- 2) філософський напрямок, що визнає розум основою пізнання поведінки людей;
- 3) абсолютизація ролі науки в системі культури;
- 4) абсолютизація ролі релігії в системі культури;
- 5) стиль образотворчого мистецтва епохи Просвітництва.

3. Які були цілі й ідеали епохи Просвітництва?

- 1) поява світських мотивів у культурі, інтерес до культури Стародавньої Греції й Стародавнього Рима, у якості ідеалу визнавалася сильна, талановита, всебічно розвинута особистість, людина-творець самого себе й своєї долі;
- 2) усе культурне життя цього періоду визначалося релігією, влада духівництва над розумами надзвичайно велика;
- 3) війни, завойовницькі походи, оспівування насильства, скорення світу, боги- заступники й суворі судді;
- 4) віра в могутність природи, обожнювання її сил і явищ віра в потойбічний світ, у відродження після смерті;
- 5) воля, добробут і щастя людей, світ, ненасильство, віротерпимість, неприйняття авторитетів, віра в міць людського розуму.

4. Яке мистецтво переживає в епоху Просвітництва небачений розквіт?

- 1) живопис;
- 2) театр;
- 3) архітектура;
- 4) музика;
- 5) література;

2. Дайте визначення поняттям і терміна: Просвітництво, раціоналізм, класицизм, романтизм.

3. Дайте відповідь на питання:

1. Літературно-мистецькі погляди Вольтера.
2. Літературно-мистецькі погляди Ж.-Ж. Руссо.
3. Літературно-мистецькі погляди Ш. Монтеск'є.

Контрольна робота №4

Тести 1. Які хронологічні рамки епохи Відродження в Західній і Центральній Європі?

- 1) з II по XIV ст.;
- 2) з кінця VII ст. до н.е. по VII ст.н.е.;
- 3) з XIV по XVI ст.;
- 4) з XVI по XVII ст.;
- 5) з XVII по XIX ст.

2. Як називається світогляд, що з'явився в епоху Відродження?

- 1) аскетизм;
- 2) класицизм;
- 3) песимізм;
- 4) реалізм;
- 5) гуманізм.

3. Хто з названих представників епохи Відродження зіграв важливу роль у розвитку літератури?

- 1) Данте Аліг'єрі, Петрарка, Бокаччо;
- 2) Донателло, Леон Батисту Алберті;
- 3) Альд Мануцій, Анри Етьєн;
- 4) Йоганн Гуттенберг;
- 5) Леонардо Бруно, Флавіо Біондо;

4. Яка країна в першій половині XVI в. була центром гуманістичної культури?

- 1) Франція;
- 2) Англія;
- 3) Німеччина;
- 4) Італія;

5) Росія.

2. Дайте визначення поняттям і терміна: Відродження (Ренесанс), Високий Ренесанс (чинквеченто), титани Відродження, універсальність.

3. Дайте відповідь на питання:

1. Періодизація культури епохи Відродження.
2. Спільне й відмінне в Італійському та Північному Відродженні.
3. Творчість Боттічеллі.

Контрольна робота №5

1. Тести

1. Напрямок у мистецтві, що характеризується простотою й виразністю, спробами побачити світ очами дитини, називається:

- 1) експресіонізмом;
- 2) примітивізмом;
- 3) кубізмом.

2. Модерністський напрямок, що поєднує письменників А. Камю, Ж. П. Сартр, С. де Бовуар, А. Мердок, К. Вілсон:

- 1) екзистенціалізм;
- 2) імпресіонізм,
- 3) сюрреалізм;

3. Родоначальником року-музики був(а):

- 1) Б. Хейлі;
- 2) Елвіс Преслі.
- 3) група «Бітлз»;

4. Назвіть напрямок в образотворчій мистецтві, пов'язане з діяльністю групи французьких художників на чолі з П. Пікассо.

- 1) суперматизм;
- 2) кубізм;
- 3) сюрреалізм.

2. Дайте визначення поняттям і терміна: модернізм, традиція, рок, кубізм.

3. Дайте відповідь на питання:

1. Дайте визначення поняття *масова культура*.
2. Проаналізуйте особливості науково-технічного прогресу в Європі ХХ ст.
3. Дайте визначення поняття *модернізм*. Визначте його основні напрями у мистецтві.

Кредитна контрольна робота №6

1. Тести

1. Визначальною тенденцією розвитку західної культури в другій половині ХХ століття стає:

- 1) футуризм
- 2) кубізм
- 3) постмодернізм

2. Термін постмодернізм уперше використовував:

- 1) А. Тойнбі
- 2) А. Бретон
- 3) Р. Панвіц

3. Як найчастіше трактується постмодернізм:

- 1) як символ індустріального суспільства
- 2) як символ постіндустріального суспільства
- 3) як символ капіталістичного суспільства.

4. Що головне в році:

- 1) музика
- 2) текст
- 3) моральна позиція?

2. Дайте визначення поняттям і терміна: постмодернізм, рок-н-ролл, хард-рок, авангардний рок

3. Дайте відповідь на питання:

1. Розкрити поняття концептуальне мистецтво.
2. «Британское вторжение The Beatles». История легендарной группы
3. Легендарные представители мировой рок-эстрады

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1

Тема: 1. Методологічні основи дисципліни

1. Предмет і завдання дисципліни
2. Культура як предмет культурології
3. Основні концепції культурології
4. Поняття парадигми та проблема типології культури.
5. Історичні кризи та культуротворчі травми.
6. Історична типологія культури.

Рекомендована література:

1. Бобахо В.А., Левикова С.И. Культурология. — М., 2000.
2. Ерасов Б.С. Социальная культура. — М., 2000.
3. Кармин А.С. Культурология. — СПб., 2000.
4. Культурология: Учеб. для студентов техн. вузов / Под ред. Н.Г. Богдасарьяна. — М., Высш. шк., 1998.
5. Лотман Ю.М., Успенский Б.А. О семиотическом механизме культуры (труды по знаковым системам). — Тарту, 1980.
6. Любимов Л. Искусство древнего мира. — М.; СПб., 1980.
7. Столяр А.Д. Происхождение изобразительного искусства. — М., 1985.
8. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / За редакцією М.М. Заковича. — К., 2001.

Семінар 2.

Тема: Типологія культури.

1. Історична типологія.
2. Формаційна типологія.
3. Локально-цивілізаційна типологія
4. Регіональна типологія.
5. Релігійна типологія.
6. Парадигмальна типологія.

Список літератури:

Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. — К., 1997. (к.м.)

Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон / За ред. Н. Миропольської, Е. Белкіної, Л. Масол та ін. – К., 2003.

Ольденбург С. Культура Индии. – М., 1991.

Малявин В. Китайская цивилизация. – М., 2000.

Овчинников Е. Ветка сакуры. – М., 1971.

Конрад Н. Очерки истории культуры средневековой Японии. – М., 1980.

Гришелева Л., Чегодарь Н. Японская культура нового времени. – М., 1998.

Сэнсом Д. Япония. Краткая история культуры. – СПб., 1999.

Африка: Культура и общество. – М., 1989.

Традиционные и синкретические религии Африки. – М., 1986.

Семінар 3

Тема: Основні Культурні регіони світу та їх територіальна характеристика.

- 1) Принципи поділу світу на культурні регіони.
- 2) Далекосхідний культурний регіон: японський та китайський компоненти;
- 3) Індійський культурний регіон;
- 4) Арабо-мусульманський культурний регіон;
- 5) Європейсько-північноамериканський культурний регіон;
- 6) Латиноамериканський культурний регіон;
- 7) Тропічно-африканський культурний регіон;
- 8) Австралійсько-тихоокеанський культурний регіон.

Література:

1. Гатальська С.М. Морфологічний розділ. // Гатальська С.М. Філософія культури. Підручник. - К., 2005. – С. 44-100.
2. Ярошенко Т.М. Регіональна типологія культури: Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 236 с.
3. Левчук Л., Панченко В., Шинкаренко О. Історія світової культури. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 400 с.
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. посібник. Видання 2-ге, перероблене і доповнене / за ред. проф. А.Яртіся та проф. В.Мельника. – Львів: Світ, 2005.

5. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2000. – 360 с.

Семінар 4

Тема: Культура на ранніх етапах розвитку.

1. Загальна характеристика та хронологічні рамки первісної культури.
2. Характерні риси свідомості первісної людини.
3. Артефакти матеріальної культури;
4. Особливості первісного мистецтва.
5. Обряд як найдавніша форма культури;
6. Неолітична революція;

Список літератури:

1. Бобахо В.А., Левикова С.И. Культурология. — М., 2000.
2. Ерасов Б.С. Социальная культура. — М., 2000.
3. Кармин А.С. Культурология. — СПб., 2000.
4. Культурология: Учеб. для студентов техн. вузов / Под ред. Н.Г. Богдасарьяна. — М., Высш. шк., 1998.
5. Лотман Ю.М., Успенский Б.А. О семиотическом механизме культуры (труды по знаковым системам). — Тарту, 1980.
6. Любимов Л. Искусство древнего мира. — М.; СПб., 1980.
7. Столяр А.Д. Происхождение изобразительного искусства. — М., 1985.
8. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / За редакцією М.М. Заковича. — К., 2001.

Семінар 5.

Тема: Культура Стародавнього Сходу

1. Загальна характеристика давніх цивілізацій
2. Культура Давнього Єгипту
3. Цивілізація Давньої Месопотамії
4. Культура Давнього Китаю та Давньої Індії

Список літератури:

Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Левчук. – К., 1997. (к.м.)

- Крижанівський О. Історія Стародавнього Сходу. – К., 2002.
- Древние цивилизации. – М., 1989.
- Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон.
Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон.
Північноамериканський культурний регіон / За ред. Н. Миропольської, Е. Белкіної, Л. Масол та ін. – К., 2003.
- Конрад Н. Запад и Восток. – М., 1972.
- Уманцев Ф. Искусство Древнего мира. – К., 1996.
- Хэнкок Г. Следы богов: В поисках истоков древних цивилизаций. – М., 1997.
- Вайнтруб И. Священные лики цивилизаций. – К., 2001.

Семінар 6.

Тема: Антична культура.

1. Особливості становлення античної культури
2. Особливості культури Давньої Греції
3. Культура елліністичної епохи
4. Культура Давнього Риму
5. Античне мистецтво

Список літератури:

- Культура и искусство античного мира. Сборник статей. – Ленинград., 1971. (к.м.)
- Колпинский Ю.* Великое наследие античной Эллады и его значение для современности. – М., 1988. (к.м.)
- Винничук Л.* Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима. – М., 1988. (к.м.)
- Мотрошилова Н.* Рождение и развитие философских идей: Историко-философские идеи и портреты. – М., 1991. (к.м.)
- Антична культура: Довідник. – К., 1993.
- Античность как тип культуры. – М., 1988.
- Зелинский Ф.* История античной культуры. – СПб., 1995.
- Куманецкий К.* История культуры Древней Греции и Рима. – М., 1990.
- Вайнтруб И.* Священные лики цивилизаций. – К., 2001.

Семінар 7.

Тема: Культура Середньовіччя

1. Соціокультурні характеристики людини Середньовіччя
2. Основні субкультури середньовічного суспільства

3. Мистецтво європейського Середньовіччя

Список літератури:

- Гуревич А.* Культура и общество средневековой Европы глазами современников. – М., 1989. (к.м.)
- Муратова К.* Мастера французской готики XII-XIII веков. Проблемы теории и практики художественного творчества. – М., 1988. (к.м.)
- Тяжелов В.* Малая история искусств. Искусство средних веков в западной и центральной Европе. – М., 1981. (к.м.)
- Бахтин М.* Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. – М., 1978.
- Добиаиш-Рождественская О.* Культура западноевропейского средневековья. – М., 1987.
- Христианство: Энциклопедический словарь. – М., 1995.
- Григулевич И.* Инквизиция. – М., 1985.
- Магический кристалл: Магия глазами ученых и чародеев. – М., 1992.
- Руа Ж.* История рыцарства. – М., 1996.
- Иванов К.* Многоликое средневековье. – М., 1996.
- Карсавин Л.* Культура средних веков. – К., 1995.

Семінар 8.

Тема: Культура епохи Відродження

1. Характерні риси ренесансної культури: антропоцентризм, гуманізм .
2. Суперечливість Ренесансної культури
3. Мистецтво Відродження

Список літератури:

- Виппер Б.* Итальянский Ренессанс. – Т.1, 2 – М., 1977. (к.м.)
- Арган Дж. К.* История итальянского искусства. – Т.1, 2. – М., 1990. (к.м.)
- Шахова К.* Великие европейские живописцы XV-XVII веков. – К., 1988. (к.м.)
- Богат Е.* Мир Леонардо. Философский очерк. – Кн.1, 2. – М., 1989.(к.м.)
- Рафаэль и его время / Отв. ред. Л. Чиколини. – М., 1986. (к.м.)
- Монбейг-Гогель К.* Флорентийский маньеризм. – М., 1983. (к.м.)
- Баткин Л.* Итальянские гуманисты: стиль жизни, стиль мышления.– М., 1978.
- Баткин Л.* Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности. – М., 1989.

Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии. – М., 1996.

Семінар 9

Тема: Реформація .

1. Реформація як культурологічне поняття. Історичні передумови та ідейні витоки Реформації.
2. Реформація і її вплив на культуру народів Європи.
3. Наслідки Реформації та її культурно-історичне значення.
4. Контрреформація і її наслідки для культурного розвитку.

Список літератури:

Культура епохи Возрождения и Реформации. – М., 1981.

Очерки из истории гуманистической и реформационной мысли. – М., 1978.

Ян Гус. Мартин Лютер. Жан Кальвин. Торквемада. Лойола. – М., 1995.

Эразм Роттердамский и его время. – М., 1989.

Ревуненкова Н. Ренессансная свобода мысли и идеология Реформации. – М., 1988.

Вебер М. Протестантские секты и дух капитализма // Избр. произв. – М., 1990.

Мак-Алистер Д. Богословская мысль Реформации. – Одесса, 1994.

Семінар 10.

ТЕМА. НОВОЧАСНА КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНА ЕПОХА

1. Поняття „культура Нового часу”. Основні віхи історії Європи XVII-XVIII ст.
2. Характерні риси новочасної культури.
3. Філософсько-світоглядна революція XVII ст.
4. Наукова революція XVI-XVII ст.

Список літератури:

Гусев В. Західна філософія Нового часу XVII-XVIII століть. – К., 2000. (к.м.)

Дейвіс Н. Європа: Історія. – К., 2000. (к.м.)

Бичко А., Бичко І., Табачковський В. Історія філософії: Підручник. – К., 2001. (к.м.)

Гвардини Р. Конец нового времени // Вопросы философии. – 1990. – №4.

Фукус Э. Иллюстрированная история нравов: Буржуазный век. – М., 1994.

Оссовская М. Рыцарь и буржуа. – М., 1987.

Тарнас Р. История западного мышления. – М., 1995.
Азархін В., Горський В. Копернік, Бруно, Галілей. – К., 1974.

Семінар 11.

Тема: Доба Бароко та класицизму

1. Основні ознаки бароко.
2. Поетика та головні течії бароко.
3. Основні принципи та ознаки класицизму.
4. Класицизм у драматургії, архітектурі, живописі.

Список літератури:

История искусств. Искусство XVII века / Под ред. Е. Ротенберга, М. Свидерской. – М., 1988. (к.м.)

Санчес А. Испанский рисунок от Эль Греко до Гойи. – М., 1985. (к.м.)

Фехнер О. Голландський живопис XVII століття. – К., 1972. (к.м.)

Никулин Н. Золотой век нидерландской живописи. – М., 1982. (к.м.)

Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили. – Кн.1. – К., 1981. – Кн.2. – К., 1985.

Западноевропейская художественная культура 17 века. – М., 1980.

Европейская поэзия 17 века. – М., 1977.

Обломиевский Д. Французский классицизм: Очерки. – М., 1968.

Парахонський Б. Бароко: поетика і символіка // Філософська і соціологічна думка. – 1993. – №6.

Семінар 12.

Тема: ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ ДОБИ ПРОСВІТНИЦТВА

1. „Просвітництво” як культурологічне поняття. Головні засади культури Просвітництва.
2. Особливості англійського Просвітництва.
3. Французьке Просвітництво. Енциклопедизм.
4. Німецьке Просвітництво.
5. Художньо-естетичні напрями доби Просвітництва:
 - Класицизм.
 - Реалізм.
 - Сентименталізм.
 - Рококо.

Список літератури:

- Гусев В.* Західна філософія Нового часу XVII-XVIII століть. – К., 2000. (к.м.)
- Дейвіс Н.* Європа: Історія. – К., 2000. (к.м.)
- Західноєвропейський живопис 14-18 століть / Авт.-упоряд. Л. Сак, О. Школярєнко. – К., 1986. (к.м.)
- Рославец Е.* Живопись Франции XVII-XVIII веков. – К., 1990. (к.м.)
- Тарнас Р.* История западного мышления. – М., 1995.
- Момджян Х.* Французское Просвещение 18 века. – М., 1983.
- Философия эпохи ранних буржуазных революций. – М., 1983.
- Артамонов С.* Вольтер и его век. – М., 1980.
- Наливайко Д.* Искусство: направления, течения, стили. – К., 1981.
- Григорович В.* Великие музыканты Западной Европы: Бах, Гайдн, Моцарт, Бетховен. – М., 1982.
- Лейтес Н.* От „Фауста” до наших дней. – М., 1987.
- Фукс Э.* Иллюстрированная история нравов: Буржуазный век. – М., 1994.

Семінар 13.

Тема: РОЗВИТОК ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ ХІХ СТОЛІТТЯ

1. Особливості мистецького життя ХІХ ст.
2. Романтизм.
3. Реалізм.
4. Натуралізм.
5. Імпресіонізм.
6. Постімпресіонізм.
7. Символізм.
8. Еклектизм.

Список літератури:

- Наливайко Д., Шахова К.* Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – К., 1997. (к.м.)
- Дмитриева Н.* Краткая история искусств. – Вып.2. – М., 1991. (к.м.)
- Французская живопись XV – пер.пол. XIX века / Сост. И. Кузнецова. – М., 1992. (к.м.)
- Перрюшо А.* Сезанн. – К., 1994. (к.м.)
- Дмитриева Н.* Винсент Ван Гог. Человек и художник. – М., 1984.(к.м.)
- Затонский Д.* Европейский романтизм. – К., 1984.
- Европейский романтизм. – М., 1973.
- Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв. – М., 1987.

Івашкевич Я. Шопен. – К., 1989.

Соловцова Л. Джузеппе Верди. – М., 1986.

Андреев Л. Импрессионизм. – М., 1980.

Семінар 14.

Тема: Новітній час як культурно-історична епоха

1. Основні віхи всесвітньої історії ХХ ст.
2. Характерні риси історії культури Новітньої доби.
3. Культурологічна думка про культуру ХХ ст. Футурологічні концепції.

Список літератури:

Дейвіс Н. Європа: Історія. – К., 2000. (к.м.)

Долгов К. От Киркегора до Камю: Очерки европейской философско-эстетической мысли ХХ века. – М., 1990. (к.м.)

Самосознание европейской культуры ХХ в. – М., 1991. (к.м.)

Шпенглер О. Закат Европы. – М., 1992.

Вебер А. Кризис европейской культуры. – СПб., 1999.

Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс // Вопросы философии. –1989. –№3,4.

Печчеи А. Человеческие качества. – М., 1980.

Швейцер А. Упадок и возрождение культуры. – М., 1993.

Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. – М., 1992.

Мамфорд Л. Миф машины. – М., 2001.

Тоффлер Э. Третья волна // <http://www.tomsk.ru/Books/Toffler/>

Семінар 15.

Тема: Модернізм як культурний феномен

1. Особливості мистецтва ХХ ст. Модерністська та реалістична тенденції в культурі ХХ ст.
2. Течії модернізму:
 - Фовізм.
 - Кубізм.
 - Футуризм.
 - Конструктивізм.
 - Абстракціонізм.
 - Експресіонізм.
 - Дадаїзм.
 - Сюрреалізм.

Список літератури:

- Долгов К.* От Киркегора до Камю: Очерки европейской философско-эстетической мысли XX века. – М., 1990. (к.м.)
- Самосознание европейской культуры XX в. – М., 1991. (к.м.)
- Полевой В.* Малая история искусств. Искусство XX века. – М., 1991. (к.м.)
- Сарабьянов Д.* Стиль модерн. – М., 1989. (к.м.)
- Куликова И.* Философия и искусство модернизма. – М., 1980. (к.м.)
- Малахов Н.* О модернизме. – М., 1975. (к.м.)
- Крючкова В.* Социология искусства и модернизм. – М., 1979. (к.м.)
- Рожин А.* Сальвадор Дали. – М., 1989. (к.м.)
- Егоров И.* Казимир Малевич. – М., 1990. (к.м.)

Семінар 16.

Тема: Історія культури доби постмодернізму

1. Реалістичні тенденції у мистецтві др. пол. XX ст.:

- Неореалізм.
- Магічний реалізм.
- Психологічний реалізм.
- Інтелектуальний реалізм.

2. Феномен постмодернізму:

- Поп-арт.
- Гіперреалізм. Фотореалізм.
- Сонористика. Алеаторика.
- Хеппенінг. Мистецтво саморуйнування.
- Концептуалізм.

Список літератури:

- Лук'янець В., Соболев О.* Філософський постмодерн: Навч. посібник. – К., 1998. (к.м.)
- Полевой В.* Малая история искусств. Искусство XX века. – М., 1991. (к.м.)
- Куликова И.* Философия и искусство модернизма. – М., 1980. (к.м.)
- Малахов Н.* О модернизме. – М., 1975. (к.м.)

Современное западное искусство XX века / Авт. кол. В. Турова, Т. Левая, О. Леонтьева. – М., 1988. (к.м.)

Енциклопедія постмодернізму / За ред. В. Тейлора. – К., 2003.

Борев Ю. Эстетика. – М., 2005.

Козловски П. Культура постмодернизма: Общественно-культурные последствия технического развития. – М., 1997.

Ильин И. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М., 1996.

Людницкий В. Магия кино. – М., 1989.

Бобринская Е. Концептуализм. – М., 1994.

Семинар 17.

Тема: Особливості сучасної культури народів світу

1. Особливості культури народів Азії у XX ст.: Японія, Китай, арабський Схід.
2. Сучасна культура Латинської Америки.
3. Культура сучасної Африки.
4. Історія світової культури як єдність у множинності, цілісність у багатоманітності.

Список літератури:

Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон / За ред. Н. Миропольської, Е. Белкіної, Л. Масол та ін. – К., 2003.

Малявин В. Китайская цивилизация. – М., 2000.

Овчинников Е. Ветка сакуры. – М., 1971.

Сэнсом Д. Япония. Краткая история культуры. – СПб., 1999.

Японский феномен. – М., 1996.

Ислам на пороге XXI века. – М., 1986.

Концепции историко-культурной самобытности Латинской Америки. – М., 1978.

Полевой В. Искусство стран Латинской Америки. – М., 1967.

История Африки. Хрестоматия. – М., 1979.

Кулик С. Черный феникс: африканские сафари. – М., 1989.

Львова Э. Культура народов тропической Африки: взаимодействие культур и тенденции развития. – М., 1996.

Питання до заліку

1. Розкрийте зміст поняття культури як ціннісного феномену.
2. Розкрийте зміст поняття світової культури.
3. Розкрийте проблему динаміки культури: культурна самотність та взаємодія.
4. Історична типологія культури та проблема її критеріїв.
5. Розкрийте проблему періодизації культури.
6. Історична типологія культури: міфологічний підхід.
7. Історична типологія культури: археологічний підхід.
8. Історична типологія культури: формаційний підхід.
9. Історична типологія культури: цивілізаційний підхід.
10. Історична типологія культури: есхатологічний підхід.
11. Історична типологія культури: технологічний підхід.
12. Історична типологія культури: мистецький підхід.
13. Поясніть поняття культурно-історичної епохи.
14. Які предмет і завдання курсу „Історія світової культури”?
15. Яка історико-археологічна періодизація Первісної культури?
16. Які особливості Первісної культурно-історичної епохи?
17. Розкрийте проблему антропосоціогенезу.
18. Які здобутки Первісної культури (палеоліт, мезоліт, неоліт)?
19. Проаналізуйте духовну культуру Первісної епохи: релігійні вірування та мистецтво.
20. Розкрийте зміст культурологічного поняття Стародавній Схід.
21. Які існують концепції історії культури Стародавнього Сходу? Яка періодизація старосхідних культур?
22. Які особливості Стародавнього Сходу як культурно-історичної епохи?
23. Яка джерельна база єгиптології? Розгляньте головні віхи історії Стародавнього Єгипту.
24. Які періодизація та особливості культури Стародавнього Єгипту?
25. Проаналізуйте давньоєгипетську релігію та міфологію.
26. Як розвивалися наукові знання, техніка та архітектурне будівництво у Стародавньому Єгипті?
27. Як розвивалися писемність, література та образотворче мистецтво у Стародавньому Єгипті?
28. Яка джерельна база вивчення культури Межиріччя? Які головні віхи історії Шумеру, Аккаду, Вавилону та Ассирії?
29. Які періодизація та характерні риси історії культури Месопотамії?
30. Охарактеризуйте релігійно-міфологічні уявлення жителів Месопотамії.
31. Проаналізуйте писемність, наукові знання, освіту та літературу Межиріччя.

32. Які особливості та здобутки архітектури та образотворчого мистецтва Межиріччя?
33. Які джерельна база, періодизація та особливості культури Східного Середземномор'я?
34. Які культурні здобутки стародавньої Фінікії?
35. Яка історія старовірської культури та в чому полягає її всесвітньо-історичне значення?
36. Проаналізуйте Старий Завіт як священну книгу іудеїв. Що таке бібліологія?
37. Які джерела та основні віхи історії Стародавнього Ірану?
38. Які характерні риси культурного розвитку стародавнього Еламу, Мідії, Персії?
39. Проаналізуйте релігійно-міфологічні уявлення давніх іранців.
40. Які особливості та здобутки давньоіранського мистецтва?
41. Які періодизація, основні віхи історії та характерні риси староіндійської культури?
42. Які особливості соціального устрою індійського населення та у чому виявився його вплив на розвиток культури?
43. Які релігійні вірування Стародавньої Індії?
44. Проаналізуйте писемність, освіту та наукові знання у Стародавній Індії.
45. Які прикметні риси та досягнення давньоіндійського мистецтва?
46. Яка періодизація давньокитайської культури? Висвітліть історію найдавніших китайських держав.
47. Які типові риси давньокитайської культури?
48. Які суспільно-політичні та релігійні вчення існували у Стародавньому Китаї?
49. Проаналізуйте писемність, літературу та наукові знання Стародавнього Китаю.
50. Які особливості розвитку архітектури та образотворчого мистецтва Давнього Китаю?
51. Які періодизація та особливості давніх культур Америки?
52. Які найдавніші культурні феномени мали місце в Мезоамериці?
53. Яка історія культури ацтеків та майя?
54. Яка історія культури інків?
55. Розкрийте зміст Античності як культурологічного поняття.
56. Які типові риси Античної культури?
57. Яка періодизація давньогрецької та давньоримської культур?
58. У чому актуальність та всесвітньо-історичне значення Античної культури?
59. Які особливості культури Стародавньої Греції?
60. Висвітліть Егейський (крито-мікенський) період давньогрецької культури.
61. Висвітліть Героїчний (гомерівський) період давньогрецької культури.
62. Висвітліть Архаїчний період давньогрецької культури.
63. Висвітліть Класичний період давньогрецької культури.

64. Висвітліть Елліністичний період давньогрецької культури.
65. Які сім чудес світу виділяли стародавні греки?
66. Які особливості культури Стародавнього Риму?
67. Висвітліть Етруський період давньоримської культури.
68. Висвітліть Царський період давньоримської культури.
69. Висвітліть культуру періоду Римської республіки.
70. Висвітліть культуру періоду Римської імперії.
71. Висвітліть питання виникнення християнства за часів Римської імперії.
72. Розкрийте зміст Середньовіччя як культурологічного поняття.
73. Які особливості середньовічної культурно-історичної епохи?
74. Які типові риси культури західноєвропейського Середньовіччя?
75. Які характерні риси середньовічної культури Візантії, арабського Сходу, Індії, Китаю, Японії?
76. Яка періодизація культури західноєвропейського Середньовіччя?
77. Які здобутки культури раннього західноєвропейського Середньовіччя?
78. Охарактеризуйте культуру зрілого західноєвропейського Середньовіччя.
79. Охарактеризуйте художньо-естетичні стилі західноєвропейського Середньовіччя.
80. Поясніть феномен рицарської куртуазної культури.
81. Які особливості та періодизація візантійської культури?
82. Які здобутки раннього періоду візантійської культури?
83. Які здобутки центрального періоду візантійської культури?
84. Яке історичне значення візантійської культури та у чому її вплив на традиції Київської Русі?
85. Розкрийте зміст культурологічного поняття арабський Схід. Які основні віхи історії арабів?
86. Які особливості ісламу, і як він вплинув на культуру арабського Сходу?
87. Як розвивалися наукові знання в культурі арабського Сходу?
88. Охарактеризуйте мистецтво арабо-мусульманського світу.
89. Висвітліть середньовічну культуру Індії.
90. Висвітліть розвиток культури у середньовічному Китаї.
91. Охарактеризуйте традиційну культуру Японії.
92. Розкрийте зміст Ренесансу як культурологічного поняття.
93. Яка періодизація культури епохи Відродження? Висвітліть основні віхи історії Європи XIII-XVI ст.
94. Які характерні риси історії культури італійського Відродження?
95. Які особливості Північного Відродження?
96. Які особливості Проторенесансу?
97. Проаналізуйте антропоцентризм Раннього Відродження.
98. Проаналізуйте титанізм Високого Ренесансу. Висвітліть творчість Леонардо да Вінчі.
99. Проаналізуйте титанізм Високого Ренесансу. Висвітліть творчість Рафаеля Санті.

100. Проаналізуйте титанізм Високого Ренесансу. Висвітліть творчість Мікеланджело.
101. Охарактеризуйте пізнє Відродження.
102. Порівняйте характерні особливості Південного і Північного Відродження.
103. Які особливості Ренесансу у Нідерландах?
104. Які особливості Німецького Відродження?
105. Які особливості Відродження у Франції?
106. Які особливості Ренесансу в Англії?
107. Розкрийте зміст культурологічного поняття Реформація. Які історичні передумови та ідейні витоки Реформації?
108. Охарактеризуйте культуру Реформація і пояснити як вона вплинула на культуру народів Європи.
109. Які наслідки та культурно-історичне значення Реформації?
110. У чому суть Контрреформації, і які вона мала наслідки для культурного розвитку?
111. Розкрийте зміст поняття „культура Нового часу”. Які основні віхи історії Європи XVII-XVIII ст.?
112. Які характерні риси новочасної культури?
113. Охарактеризуйте філософсько-світоглядну революцію XVII ст.
114. Проаналізуйте наукову революцію XVI-XVII ст.
115. Охарактеризуйте Новий час як епоху мистецького плюралізму.
116. Які типові риси естетики бароко?
117. Проаналізуйте бароко в літературі, архітектурі, живописі.
118. Які характерні риси та принципи класицизму?
119. Охарактеризуйте класицизм у драматургії, архітектурі, живописі.
120. Охарактеризуйте реалізм у мистецтві XVII століття.
121. У чому суть культурологічного поняття „Просвітництво”? Які головні засади культури Просвітництва?
122. Які особливості англійського Просвітництва?
123. Проаналізуйте французьке Просвітництво.
124. Які особливості німецького Просвітництва?
125. Висвітліть художньо-естетичні напрями доби Просвітництва: класицизм, ампір, реалізм, сентименталізм.
126. Охарактеризуйте рококо як художньо-естетичний напрям.
127. Охарактеризуйте музичну культуру XVIII століття.
128. Які основні віхи історії та характерні риси культури XIX ст.?
129. Які суспільно-політичні чинники культури Європи та Америки XIX ст.?
130. Висвітліть роль науки та техніки в культурі XIX ст.
131. Які епохальні відкриття зроблено в науці і техніці XIX ст.?
132. Розкрийте суть поняття індустріальна цивілізація.
133. Як розвивалася філософія у XIX ст.?
134. Які особливості мистецького життя XIX ст.?
135. Охарактеризуйте романтизм як художньо-естетичний напрям.

136. Проаналізуйте реалізм як художньо-естетичний напрям XIX ст.
137. Охарактеризуйте натуралізм як художньо-естетичний напрям.
138. Охарактеризуйте імпресіонізм як художньо-естетичний напрям.
139. Охарактеризуйте постімпресіонізм як художньо-естетичний напрям.
140. Охарактеризуйте символізм як художньо-естетичний напрям.
141. Розкрийте суть поняття еклектизм у мистецтві XIX ст.
142. Які основні віхи всесвітньої історії XX ст.?
143. Які особливості історії культури Новітньої доби?
144. Які характерні риси історії культури XX ст.?
145. Культурологічна думка про культуру XX ст. Футурологічні концепції.
146. Культурологічна думка про культуру XX ст. Проблема духовної кризи.
147. Розкрийте проблему маскультури.
148. Які особливості мистецтва XX ст.? Охарактеризуйте модерністську та реалістичну тенденції в культурі XX ст.
149. Проаналізуйте течії модернізму: фовізм, кубізм.
150. Проаналізуйте течії модернізму: футуризм, конструктивізм.
151. Проаналізуйте абстракціонізм як течію модернізму.
152. Проаналізуйте течії модернізму: експресіонізм, дадаїзм, сюрреалізм.
153. Охарактеризуйте реалістичні тенденції в мистецтві др. пол. XX ст.: неореалізм, магічний реалізм.
154. Охарактеризуйте реалістичні тенденції в мистецтві др. пол. XX ст.: психологічний реалізм, інтелектуальний реалізм.
155. Поясніть феномен постмодернізму.
156. Проаналізуйте постмодернізм у мистецтві: поп-арт, фотореалізм.
157. Проаналізуйте постмодернізм у мистецтві: сонористика, алеаторика.
158. Проаналізуйте постмодернізм у мистецтві: хеппенінг, мистецтво саморуйнації, концептуалізм.
159. Які особливості культури народів Азії у XX ст.: Японії, Китаю, арабського Сходу?
160. Охарактеризуйте сучасну культуру Латинської Америки.
161. Опишіть культуру сучасної Африки.
162. Розкрийте суть історії світової культури як єдності у множинності, цілісності у багатоманітності.

ТЕСТИ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

(з пропонованих варіантів відповідей слід вибрати єдино правильний)

1 Культурологія - це:

- а) окрема область філософського знання;
- б) не стале навколонукове знання;
- в) комплексна міждисциплінарна область наукового знання, що вивчає особливості культури.

2 Яке визначення культури найточніше відбиває її суть в системі інших визначень?

- а) діяльність людини по освоєнню світу;
- б) середовище, штучно створене людиною;
- в) рівень прогресу.

3 Поняття "вченість" має:

- а) значення, що змінюється, наповнюється новим змістом залежно від етапу соціально - економічного і науково - технічного розвитку;
- б) значення тільки стосовно цивілізованих суспільств;
- в) у всі часи одне і теж вузьке значення - уміння читати і писати.

4 Поняття "культура" широко увійшло до наукового ужитку:

- а) з появи людини розумної;
- б) з античного часу;
- в) з XVIII століття - епохи Просвітництва.

5 Хто з перерахованих нижче вчених дав уперше наукове визначення культури?

- а) Геродот;
- б) Ж.-Ж. Руссо;
- в) Е. Тайлор.

6 Хто уперше ввів поняття "культурологія"?

- а) А. Кребер;
- б) Л. Уайт;
- в) В. Дильтей.

7 Що відноситься до культурної спадщини?

- а) частина матеріальної і духовної культури, яка пройшла випробування часом;
- б) витвори мистецтва;
- в) будівлі, будови, що залишилися від минулого.

Хто є автором книги "Первісна культура"?

- а) Э. Тайлор;
- б) Ф. Енгельс;
- в) Г. Гегель.

9 Що лежить в основі людської культури?

- а) досягнення минулих і нових цивілізацій;
- б) різноманіття видів діяльності;
- в) усе перераховане.

10 Виробнича культура проявляється в:

- а) знанні трудового законодавства;
- б) активній громадській, профспілковій роботі;

в) професійної письменності, технологічній дисципліні, творчому відношенні до ділу.

11 Моральна культура проявляється в:

- а) дотриманні норм гуртожитку;
- б) дотриманні вимог етикету і загальноприйнятих моральних норм (заповідей);
- в) хорошому вчинку.

12 Суб'єкт культури - це:

- а) людське суспільство в цілому;
- б) люди, що духовно перетворюють світ;
- в) людина сфери мистецтва;

13 Культура з позицій формаційно-трудої теорії розглядалася в працях:

- а) Гегеля і Канта;
- б) Маркса і Енгельса;
- в) Шпенглера і Тойнбі;

14 Культурно - антропологічні теорії розглядалися:

- а) М. Вебером;
- б) Д. Віко;
- в) Е. Тайлором.

15 Хто є автором книги "Росія і Європа"?

- а) П. А. Сорокін;
- б) Н.А. Бердяєв;
- в) Н.Я. Данилевський.

16 Про неминучість розриву яких культур стверджував Ч. Сноу в теорії "двох культур"?

- а) природно-науочною і гуманітарною;
- б) світовою і національною;
- в) масовою і елітарною.

17 Хто ввів поняття "архетипи"?

- а) До. Юнг;
- б) Э. Фромм;
- в) Ф. Ніцше;

18 Семиотико - структуралістські теорії вивчають культури як:

- а) знакові системи, як структури з відносно стійкими елементами (мова, релігія і так далі);
- б) культурно - історичне ціле;
- в) стосунки між етнічними групами.

19 Що таке субкультура?

- а) культура що пішла або народжується;
- б) відносно автономна культура певного соціального середовища;
- в) культура низів суспільства.

20 Культуру можна вивчати:

- а) з самих різних точок зору, що породжуються громадськими потребами, науковими інтересами;
- б) з точки зору духовного життя людей;
- в) тільки за певною схемою і з певних наукових позицій.

21 Чию концепцію культури нігілістичного толку засновано на протиставленні двох типів культури - "аполлонійської" і "діонісійської"?

- а) І. Хейзинги;
- б) К. Ясперса;
- в) Ф. Ницше.

22 Хто з філософів розглядав культуру як прогрес моральної свідомості, сформулював закон долженствования?

- а) І. Кант;
- б) Г. Гегель;
- в) К. Маркс.

23 Хто з філософів розглядав культуру як прогрес філософської свідомості (світового розуму)?

- а) Ф. Ницше;
- б) В. І. Вернадський;
- в) Г. Гегель.

24 Представники якої школи вважали, що кожне явище культури виникає одного разу в одному місці і належить до одного "культурного круга"?

- а) Г. Гердер, І. Кант;
- б) Ф. Гребнер, Л. Фробениус;
- в) Б. Малиновський, К. Леви-Стросс;

25 Хто є автором книги "Захід Європи"?

- а) О. Шпенглер;
- б) Г. В. Плеханов;
- в) Н.Я. Данилевський.

26 Хто з учених є творцем концепції культури, в основі якої лежить теорія кругообігу локальних цивілізацій, що змінюють один одного?

- а) О. Шпенглер, А. Тойнбі;
- б) Н.Я. Данилевський, П. А. Сорокін;

в) К. Маркс, Ф. Енгельс.

27 Представники якої філософської школи вважають, що людина наближає до себе світ завдяки не пізнанню, але переживанню його?

- а) психоаналітична концепція культури;
- б) екзистенціалізм;
- в) філософія життя.

28 Щоб правильно використовувати в повсякденному житті поняття "культура", треба:

- а) розуміти співрозмовника;
- б) уміти підібрати слова для опису цього предмета або явища;
- в) розуміти, що безліч явищ і предметів називають словом "культура"

29 Яке співвідношення понять культури і цивілізації є об'єктивно вірним?

- а) культура - позитивна сторона цивілізації;
- б) цивілізація - це рівень, ступінь культурного розвитку, пов'язаний з появою державних систем;
- в) цивілізація - синонім культури.

30 Циклічні теорії (Н.Я. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойнби) вивчають культури:

- а) уподібнюючи їх живим організмам;
- б) як самостійні, не пов'язані між собою;
- в) усе перераховане.

31 В чиєму представленні суспільство в ході свого розвитку створює культурні системи, фундаментом яких є яка - або цінність?

- а) П. А. Сорокін;
- б) В. І. Ленін;
- в) Дж. Вико.

32 Хто висунув гіпотезу про існування несвідомого як особливого рівня людської психіки?

- а) І. Кант;
- б) З. Фрейд;
- в) Ф. Боас.

33 Структурна антропологія ставить завдання здолати :

- а) еволюційний метод дослідження культури;
- б) відділення розумової праці від фізичного;
- в) описовість в дослідженнях культури первісних племен, використовуючи при цьому точні прийоми (матем. моделювання, теорії інформації і тому подібне).

34 Хто є автором поняття "Осьова епоха"?

- а) К. Ясперс;
- б) П. Сорокин;
- в) Л. Фробениус;

35 Ноосфера - це:

- а) навколоземний космічний простір;
- б) уся поверхня землі;
- в) сфера розуму, раціонального мешкання людини.

36 Яке поняття більшою мірою відбиває суть масової культури?

- а) нецтво;
- б) масове виробництво і споживання;
- в) усе перераховане.

37 Які учені розглядали гру як джерело культури?

- а) І. Хейзинга, Х. Ортега-і-Гассет, Е. Фінк;
- б) А.Л. Чижевський, В. І. Вернадський, Л.Н. Гумільов;
- в) З.Фрейд, К. Юнг, Е.Фромм.

38 Хто з антропологів виводив відмінності між культурами з різниці способів задоволення потреб людини?

- а) Б. Малиновський;
- б) Ортега-і-Гассет;
- в) Г. Риккерт.

39 Що означає термін "секуляризація"?

- а) процес звільнення різних сфер громадського життя, діяльності, свідомості і поведінки людей від впливу релігії;+
- б) відчуження церковної власності на користь держави;
- в) усе перераховане.

Художня культура Месопотамії

1. Штучні гори, на яких молилися шумери:

- а) шеду;
- б) мастаба;
- в) зіккурат.

2. Перший в історії людства звід законів написав:

- а) Хаммурапі;
- б) Навуходоносор;
- в) Саргон.

3. Вавилонський зіккурат мав:

- а) 6 поверхів;
- б) 5 поверхів;
- в) 7 поверхів.

4. Письмо шумерів:

- а) клинопис;
- б) ушебті;
- в) ієрогліфи.

5. Боги-охоронці у вигляді крилатих левів та биків з людськими обличчями:

- а) санх;
- б) шеду;
- в) ном.

6. Святилище вавилонського бога Мадрука:

- а) Вавилонська вежа;
- б) Шлях Процесій;
- в) Ворота Іштар.

7. Одне із семи див світу, пов'язане з культурою Месопотамії:

- а) Колосс Родоський;
- б) Мавзолей в Галікарнасі;
- в) Висячі сади Семіраміди.

8. Вага статуї Мадрука:

- а) 2,5 тонни;
- б) 3 тонни;
- в) 2 тонни.

9. Літературний твір Месопотамії, що увійшов у скарбницю світової літератури:

- а) "Поема про Гільгамеша";
- б) "Рамаєна";
- в) "Махабхарата".

10. У II тисячолітті до н.е. найвизначнішою культурою у Межиріччі була культура:

- а) шумерська;
- б) аккадська;
- в) вавилонська.

Художня культура Стародавнього Єгипту

1. Грецькою мовою "Історію Єгипту", де визначено періоди його існування, написав:

- а) Манефон;
- б) Ехнатон;
- в) Рамзес.

2. Архітектор храму цариці Хатшепсут:

- а) Імхотеп;
- б) Сенмут;
- в) Аменхотеп.

3. Вершина культової архітектури Стародавнього Єгипту:

- а) храм цариці Хатшепсут;
- б) храм Рамзеса II в Абу-Сімбелі;
- в) храмовий комплекс в Луксорі і Карнаці.

4. Єгипетський фараон-реформатор, який заборонив усі культу богів, окрім бога сонця Атона:

- а) Тутанхамон;
 - б) Рамзес;
 - в) Ехнатон.
5. Цариця Нефертіті була дружиною фараона:
- а) Тутанхамона;
 - б) Рамзеса;
 - в) Ехнатона.
6. Дах храму Рамзеса II в Абу-Сімбелі прикрашався скульптурами:
- а) павіанів;
 - б) сфінксів;
 - в) левів.
7. Зображення сонячного диску з промінчиками, що закінчуються людською долонею або єгипетським хрестом, характерно для мистецтва періоду правління фараона:
- а) Тутанхамона;
 - б) Рамзеса;
 - в) Ехнатона.
8. Місто Ахетатон було відкрите археологами у:
- а) XVIII столітті;
 - б) XIX столітті;
 - в) XX столітті.
9. Богиня-кішка, покровителька музики і танців:
- а) Хатор;
 - б) Баст;
 - в) Сохнет.
10. Алебастровий посуд, в якому зберігали внутрішні органи під час муміфікації:
- а) канопи;
 - б) номи;
 - в) ушебті.

Художня культура Стародавньої Індії

1. Культура Стародавньої Індії зародилася в:
- а) II тис. до н.е.;
 - б) III тис. до н.е.;
 - в) I тис. до н.е.
2. Найвідоміша пам'ятка індійської релігійної культури:
- а) "Веди";
 - б) "Рамаїана";
 - в) "Махабхарата".
3. Релігією без душі і без тіла називають:
- а) індуїзм;
 - б) брахманізм;
 - в) буддизм.
4. Споруда, що поєднує елементи архітектури і скульптури:

- а) стамбха;
 - б) ступа;
 - в) чайтья.
5. Ступа – це:
- а) споруда, що поєднує елементи архітектури і скульптури;
 - б) меморіальна поховальна пам'ятка;
 - в) печерний храм.
6. Охоронець буддійської споруди:
- а) якшиня;
 - б) шеду;
 - в) сфінкс.
7. Печерний індійський храм - це:
- а) стамбха;
 - б) ступа;
 - в) чайтья.
8. У храмовому комплексі в Аджанті нараховується:
- а) 25 печер;
 - б) 27 печер;
 - в) 29 печер.
9. Для зображення богів у розписах стін печерних храмів використовували:
- а) білий колір;
 - б) червоний колір;
 - в) блакитний колір.
10. Вид індійського живопису на музичні теми:
- а) сангіт;
 - б) ваніка;
 - в) рагу.

Художня культура Стародавнього Ірану

1. Провідна релігія давніх іранців:
- а) брахманізм;
 - б) буддизм;
 - в) зороастризм.
2. Священна книга давніх іранців:
- а) “Авеста”;
 - б) “Веди”;
 - в) “Рамаяна”.
3. Найбільший скельний літопис у світі:
- а) Бехистунський напис;
 - б) Персепольський напис;
 - в) напис у Сузах.
4. Столиця Ахеменідської імперії:
- а) Вавилон;
 - б) Хараппа;
 - в) Персеполь.

5. Квадратний будинок, що є комплексом скарбниць в честь померлих парфянських царів, мав:
- а) 12 кімнат;
 - б) 14 кімнат;
 - в) 16 кімнат.
6. В архітектурі парфянського періоду використовували такі кольори:
- а) білий і чорний;
 - б) зелений і синій;
 - в) блакитний і рожевий.
7. Квадратна 4-аркова будівля з куполом у центрі в Сасанідський період:
- а) торевтика;
 - б) чартак;
 - в) айван.
8. Верховного бога Агура-Мазду зображали з :
- а) зубчатою короною;
 - б) лавровим вінком;
 - в) з тризубцем.
9. Слово "Іран" означає:
- а) країна царів;
 - б) країна маздаїстів;
 - в) країна аріїв.
10. Імперія Сасанідів перестала існувати у:
- а) VI столітті;
 - б) VII столітті;
 - в) VIII столітті.

Художня культура Стародавньої Греції

1. Писемність давні греки запозичили в:
- а) шумерів;
 - б) етрусків;
 - в) фінікійців.
2. Вазопис чорнофігурного стилю розквітає в період:
- а) геометрики;
 - б) архаїки;
 - в) класики.
3. Скульптор Зевса Олімпійського (одне із семи див світу):
- а) Фідій;
 - б) Мірон;
 - в) Полігнот.
4. Вперше передати в живописі простір і об'єм фігури намагався:
- а) Полігнот;
 - б) Евклід;
 - в) Пракситель.
5. Живопис виокремився у самостійний вид мистецтва в період:
- а) геометрики;
 - б) архаїки;

- в) класики.
- 6. Вперше основи лінійної перспективи сформулював:
 - а) Полігнот;
 - б) Евклід;
 - в) Пракситель.
- 7. Давньогрецька лірика виконувалася під:
 - а) арфу;
 - б) ліру;
 - в) кіфару.
- 8. Батько давньогрецької комедії:
 - а) Евріпід;
 - б) Софокл;
 - в) Арістофан.
- 9. Храм Артеміди в Ефесі (одне із семи див світу) будували:
 - а) 30 років;
 - б) 120 років;
 - в) 200 років.
- 10. Скульптор “Дискобола”:
 - а) Мірон;
 - б) Лісіпп;
 - в) Скопас.

Художня культура Стародавнього Риму

- 1. Римську культуру заснували:
 - а) етруски;
 - б) арії;
 - в) дравіди.
- 2. Римляни завоювали Стародавню Грецію у:
 - а) I ст. до н. е;
 - б) II ст. до н. е;
 - в) III ст. до н. е.
- 3. Золотий вік римської культури – це період правління:
 - а) Цезаря;
 - б) Тиберія;
 - в) Августа.
- 4. Царицею наук римляни називали:
 - а) риторику;
 - б) астрономію;
 - в) тригонометрію.
- 5. Провідний вид мистецтва Стародавнього Риму:
 - а) живопис;
 - б) скульптура;
 - в) архітектура.
- 6. Пантеон – храм усіх богів- побудував:
 - а) Аполлодор;

- б) Селевк;
- в) Вітрувій.
- 7. Слово “Колізей” означає:
 - а) божественний;
 - б) колосальний;
 - в) чудовий.
- 8. Громадські лазні в Римі:
 - а) базиліка;
 - б) ротонда;
 - в) терми.
- 9. Символ Стародавнього Риму:
 - а) Капітолійська вовчиця;
 - б) Колізей;
 - в) Пантеон.
- 10. Автор “Метаморфоз”:
 - а) Вергілій;
 - б) Горацій;
 - в) Овідій.

Художня культура Стародавнього Китаю

- 1. У Стародавньому Китаї у VI-V ст. до н. е. виникає:
 - а) буддизм;
 - б) індуїзм;
 - в) конфуціанство.
- 2. Наземні святилища давніх китайців:
 - а) цитани;
 - б) мастаба;
 - в) зіккурат.
- 3. Глиняне військо імператора Цинь Шихуанді нараховувало:
 - а) 2000 воїнів;
 - б) 3000 воїнів;
 - в) 4000 воїнів.
- 4. Символ свідомої ізоляції цивілізації давніх китайців:
 - а) Велика Китайська стіна;
 - б) Великий Шовковий шлях;
 - в) Алея Духів.
- 5. За уявленням давніх китайців, земля має форму:
 - а) кулі;
 - б) квадрату;
 - в) трапеції.
- 6. Давні китайці винайшли папір у:
 - а) I столітті;
 - б) II столітті;
 - в) III столітті.
- 7. Імператор Стародавнього Китаю носив одяг:

- а) білого кольору;
 - б) жовтого кольору;
 - в) блакитного кольору.
8. За китайськими уявленнями, в основі всього існуючого лежить:
- а) ян-інь;
 - б) філософські системи;
 - в) релігійні уявлення.
9. Основоположник історичної науки у Стародавньому Китаї:
- а) Цан Чі;
 - б) Сим Цянь;
 - в) Цини Шихуанді.
10. Під музикою дані китайці розуміли:
- а) пісню;
 - б) гру на музичних інструментах;
 - в) ритуальний танець.

Виникнення християнства та його вплив на становлення нової культури

1. Ізраїльтяни походять від:
- а) шумерів;
 - б) асирійців;
 - в) вавилонян.
2. Священна книга стародавніх євреїв:
- а) “Авеста”;
 - б) “Старий заповіт”;
 - в) “Новий заповіт”.
3. Провідний вид мистецтва стародавніх євреїв:
- а) архітектура;
 - б) живопис;
 - в) музика.
4. “Новий заповіт” був написаний:
- а) давньогрецькою мовою;
 - б) латиною;
 - в) давньоєврейською мовою.
5. Християнство стало масовою релігією і вийшло з підпілля у:
- а) 310 році;
 - б) 313 році;
 - в) 327 році.
6. Поширення християнства в Римській імперії припадає на:
- а) I ст. до н.е.;
 - б) II ст. до н.е.;
 - в) III ст. до н.е.
7. На зорі християнства Ісуса Христа зображали у вигляді:
- а) риби;
 - б) птаха;

- в) виноградної лози.
- 8. Християнство визнається державною релігією з:
 - а) IV століття;
 - б) V століття;
 - в) VI століття.
- 9. Перша країна, яка визнала християнство державною релігією:
 - а) Візантія;
 - б) Вірменія;
 - в) Грузія.
- 10. Собор святого Петра у XVI столітті було збудовано на місці:
 - а) базиліки апостола Петра;
 - б) Ечміадзінського собору;
 - в) храму Соломона.

Художня культура Візантії

- 1. Чернецтво зародилося в:
 - а) I столітті;
 - б) II столітті;
 - в) III столітті.
- 2. Розкол церкви на православну і католицьку відбувся в:
 - а) 1011 році;
 - б) 1054 році;
 - в) 1068 році.
- 3. Дату Різдва Христового – 25 грудня – визначив і поклав початок літочисленню “нової ери”:
 - а) Діонісій Малий;
 - б) Іоанн Золотоустий;
 - в) Василій Великий.
- 4. Візантійський храм мав:
 - а) 3 дверей;
 - б) 4 дверей;
 - в) 7 дверей.
- 5. Ісуса Христа починають зображати розп’ятим, страждаючим, у терновому вінку з:
 - а) IX століття;
 - б) X століття;
 - в) XI століття.
- 6. Період іконоборства тривав:
 - а) 50 років;
 - б) 100 років;
 - в) 200 років.
- 7. Автор численних церковних гімнів у Візантії:
 - а) Іван Дамаскін;
 - б) Григорій Богослов;
 - в) Козьма Індікоплов.
- 8. Інструментальну музику візантійці виконували на:

а) органі;

б) арфі;

в) кіфарі.

9. Автобіографічний жанр в літературі започаткував:

а) Іван Дамаскін;

б) Григорій Богослов;

в) Козьма Індікоплов.

10. Невеличкі ікони, виконані в техніці мозаїки, з'явилися у:

а) IX-X століттях;

б) XI-XII століттях;

в) XIII столітті.

Художня культура Західної Європи в середні віки

1. Символом тупої ненависті до культури стало слово:

а) варвар;

б) вандал;

в) гот.

2. Монастирі стають культурними центрами у:

а) IX столітті;

б) X столітті;

в) XI столітті.

3. Для боротьби з єретиками був створений спеціальний церковний суд:

а) клюнійський;

б) інквізиція;

в) ахенський.

4. Хрестоносці були ініціаторами стилю:

а) готичного;

б) романського;

в) ампір.

5. Лицарство склалося у державі:

а) англів;

б) франків;

в) саксів.

6. Найяскравіше романський стиль виявився у:

а) Франції і Німеччині;

б) Англії і Іспанії;

в) Австрії і Італії.

7. Провідний вид мистецтва в період готики:

а) архітектура;

б) живопис;

в) музика.

8. Обов'язковість вітражів – це характерна риса собору:

а) готичного стилю;

б) романського стилю;

в) стилю рококо.

9. "Божественна комедія" Данте написана:

- а) латиною;
- б) італійською мовою;
- в) французькою мовою.

10. Релігійна драма на сюжети з Біблії:

- а) містерія;
- б) міраклъ;
- в) фаблію.

Художня культура середньовічного Арабо-мусульманського Сходу

1. Іслам виник у:

- а) V столітті;
- б) VI столітті;
- в) VII столітті.

2. Релігійний пафос Корану концентрується в:

- а) 10 заповідях;
- б) 7 заповідях;
- в) 5 заповідях.

3. Споруда мусульман для проведення молитви:

- а) медресе;
- б) мечеть;
- в) мінарет.

4. Основний ісламський навчальний заклад з X століття:

- а) медресе;
- б) мечеть;
- в) мінарет.

5. Автор книги "Канон медицини", де вперше описано будову людського ока, викладено вчення про кров, лімфу та жовч людини:

- а) Аль-Якубі;
- б) Авеценна;
- в) Аль-Баттані.

6. Мінарет як символ мусульманської присутності на завойованих територіях з'явився у:

- а) V столітті;
- б) VI столітті;
- в) VII столітті.

7. Тип візерунку, складений за допомогою точних математичних розрахунків, в якому поєднується геометричний і рослинний орнамент з каліграфічним написом:

- а) арабеска;
- б) муедзин;
- в) шаріат.

8. Найголовніший храм мусульманського світу:

- а) Блакитна мечеть у Стамбулі;
- б) Харам у Мекці;

- в) Тадж-Махал в Агрі.
- 9. Засновник ісламу:
 - а) Мухаммед;
 - б) Ібн-Аль-Батайр;
 - в) Аз-Захраві.
- 10. Вершина східного музичного професіоналізму:
 - а) азан;
 - б) тиліав;
 - в) макамат.

Художня культура середньовічної Індії

1. Панівна релігія середньовічної Індії:
 - а) брахманізм;
 - б) індуїзм;
 - в) буддизм.
2. Пристосувавши вчення Будди, брахмани оголосили його втіленням:
 - а) Брахми;
 - б) Вішну-Крішні;
 - в) Шіви.
3. Основна літературна мова середньовічної Індії:
 - а) санскрит;
 - б) дравідійська;
 - в) пракрити.
4. “П’ятою ведою” індуси називають:
 - а) літературу бгакті;
 - б) рубаї;
 - в) філософські пурани.
5. Твори, в яких автори оспівують любов до божества без точного його імені:
 - а) література бгакті;
 - б) рубаї;
 - в) філософські пурани.
6. Нові літературні жанри (газель, касида, рубаї) формувалися під впливом:
 - а) ісламу;
 - б) брахманізму;
 - в) індуїзму.
7. У печерному храмі VIII століття на острові Елефанта висічено зі скелі шестиметровий бюст:
 - а) Шіви;
 - б) Вішну;
 - в) Брахми.
8. Музично-танцювальна драма, що будується на основі текстів “Рамаяни” і “Махабхарати”:
 - а) якшолана;
 - б) ліла;
 - в) мудра.

9. Триєдність співу, музики і танцю:

- а) мудра;
- б) рага;
- в) сангіт.

10. Шіва Натарадгана – це індійський бог:

- а) танцю;
- б) вогню;
- в) сонця.

Художня культура середньовічного Китаю

1. Буддизм прийшов до Китаю з:

- а) Індії;
- б) Ірану;
- в) Японії.

2. Особливий варіант віри в Будду у Китаї:

- а) дзен-буддизм;
- б) чань-буддизм;
- в) інь-буддизм.

3. “Золотий вік” китайської драматургії припадає на:

- а) XIII-XIV століття;
- б) XI-XII століття;
- в) XV-XVI століття.

4. Найвідоміший буддійський храм середньовічного Китаю:

- а) Храм Захмарних висот;
- б) Ворота Дракона;
- в) Цень-Фодун.

5. Споруда у середньовічному Китаї, що є сховищем буддійських реліквій:

- а) пагода;
- б) ступа;
- в) стамбха.

6. Становлення китайського театру припадає на:

- а) X століття;
- б) XI століття;
- в) XII століття.

7. Улюблений літературний жанр середньовічного Китаю:

- а) новела;
- б) поема;
- в) роман.

8. Філософська ідея – “велике в малому” – характерна для жанру в живописі Китаю:

- а) жень-у (люди);
- б) хуа-няо (квіти і птахи);
- в) шань-шуй (гори і води).

9. Порцелянові вази кольору “неба після дощу” створювалися в період правління династії:

- а) Сун;

б) Тан;

в) Мін.

10. Автор праці з керамічного виробництва, де описується 58 видів орнаментациї порцеляни:

а) Сюй Сі;

б) Янь Лібень;

в) Тань Ін.

Художня культура середньовічної Японії

1. Японська феодална держава виникла в:

а) V столітті;

б) VI столітті;

в) VII столітті.

2. Споконвічна релігія Японії:

а) синтоїзм;

б) буддизм;

в) індуїзм.

3. Одна із форм японської поезії:

а) сугаку;

б) гаголсу;

в) танка.

4. Перлина національної японської архітектури:

а) Золотий павільйон у Кіото;

б) Тадж-Махал в Агрі;

в) Цень-Фодун.

5. Вид найунікальнішої японської скульптури:

а) танка;

б) хокку;

в) нецке.

6. Класичний японський театр елітного типу, що виник у XV столітті:

а) Но;

б) Кабукі;

в) Сугаку.

7. Мистецтво аранжування квітів у Японії:

а) танка;

б) хокку;

в) ікебана.

8. Символ Японії:

а) хризантема;

б) троянда;

в) півонія.

9. Перша пам'ятка японської прози:

а) "Літопис давніх справ";

- б) “Записки при подушці”;
 - в) “Повість про блискучого принца Гендлі”.
10. В основі театральних систем Но і Кабукі лежить:
- а) хореографія;
 - б) пісня;
 - в) музика.

Художня культура епохи Відродження

1. Батьківщина Відродження:
- а) Франція;
 - б) Італія;
 - в) Англія.
2. Автор літературного твору “Утопія”:
- а) Томас Мор;
 - б) Томмазо Кампанелла;
 - в) Ян Гус.
3. Книгодрук в Європі винайшов:
- а) Кузанський;
 - б) Везавій;
 - в) Гутенберг.
4. Першу в світі мапу Європи створив:
- а) Коперник;
 - б) Бруно;
 - в) Кузанський.
5. Малярство розцінювалося як ремесло в епоху:
- а) античності;
 - б) середньовіччя;
 - в) Відродження.
6. Автор розписів Сікстинської капели у Ватикані:
- а) Леонардо да Вінчі;
 - б) Рафаель;
 - в) Мікеланджело.
7. Портрет у “три чверті” започаткували художники:
- а) Нідерландів;
 - б) Німеччини;
 - в) Італії.
8. Першими перейшли від фарб на воді до олійних фарб:
- а) брати Ван Ейки;
 - б) Босх і Дюрер;
 - в) Рафаель і Тиціан.
9. Нові жанри живопису - натюрморт і пейзаж - з’явилися у:
- а) XIV столітті;
 - б) XV столітті;
 - в) XVI столітті.
10. Зачинатель літератури Ренесансу:
- а) Петрарка;

- б) Бокаччо;
- в) Рабле.

Художня культура Реформації та Контрреформації

1. Процес прагнення повернути християнство до первісної чистоти, що розпочався у XVI столітті:
 - а) Реформація;
 - б) Контрреформація;
 - в) протестантизм.
2. Батько Реформації:
 - а) Декарт;
 - б) Паскаль;
 - в) Мартін Лютер.
3. Закон всесвітнього тяжіння відкрив:
 - а) Бойль;
 - б) Ньютон;
 - в) Паскаль.
4. Перші газети з'явилися в:
 - а) XV столітті;
 - б) XVI столітті;
 - в) XVII столітті.
5. З метою боротьби проти гуманізму католицька церква санкціонує новий художньо-естетичний стиль в мистецтві:
 - а) бароко;
 - б) класицизм;
 - в) рококо.
6. Вперше трипроменею систему вулиць, що розходяться від площі, застосував:
 - а) Буало;
 - б) Фонтана;
 - в) Корнель.
7. Титул "Живописець королів і король живописців" за свого життя отримав:
 - а) Рубенс;
 - б) Рембрандт;
 - в) Веласкес.
8. Теоретик класицизму:
 - а) Буало;
 - б) Корнель;
 - в) Мольєр.
9. Провідний вид мистецтва класицизму:
 - а) музика;
 - б) театр;
 - в) живопис.
10. Вперше в світі оперний театр було відкрито в 1637 році у:
 - а) Венеції;

- б) Флоренції;
- в) Мілані.

Культура Бароко

1. Термін «Бароко» походить від:
 - а) ім'я одного з митців 16 століття;
 - б) означає гармонію зовнішнього світу;
 - в) “Perlabargosa” – перлина неправильної форми.
2. Світ в культурі бароко розглядався:
 - а) як втілення гармонії;
 - б) безмежний та мінливий;
 - в) втілення задумів митця та прояв «Вищого розуму».
3. Головним сюжетом барокового мистецтва є:
 - а) конфлікт між почуттям та обов'язком;
 - б) зображення почуттів людини;
 - в) духовне випробування людини.
4. Людина в мистецтві бароко зображується як:
 - а) вінець творіння;
 - б) складна і багатогранна особистість;
 - в) особа яка перебуває в конфлікті із суспільством.
5. Барокова культура стає синтезом:
 - а) ідей раціональної світобудови та метафізики;
 - б) Середньовіччя та Ренесансу, християнства та античності;
 - в) Гуманізму та теології.
6. Митці бароко намагалися пробудити в людині:
 - а) релігійні та містичні настрої;
 - б) відчуття власного панівного становища в світі;
 - в) спонукати людину до пошуку вічних істин, себе, Бога.
7. Автор філософської драми «Життя це сон»:
 - а) Гете;
 - б) Расін;
 - в) Кальдерон.
8. Сюжет драми «Життя це сон» запозичений:
 - а) з іспанського фольклору;
 - б) з арабських казок та легенд;
 - в) з античної міфології.
9. Які почуття і конфлікти розгортаються в душі Сехезмундо – головного героя драми «Життя це сон»:
 - а) між почуттями та обов'язками;
 - б) відбувається боротьба між різними проявами природи: «звірячим» та «людським», коханням та монаршим обов'язком;
 - в) розгортається конфлікт герой – середовище.
10. Автор ускладнює систему образів драми «Життя це сон»:

- а) примушуючи акторів грати одночасно декілька ролей в межах одного персонажа;
- б) вводячи до сюжету алегоричні персонажі;
- в) насичуючи драму образами - символами.

II. Культура Класицизму

1. Естетичною основою класицизму стала:

- а) Гуманістична філософія Відродження;
- б) барокова метафоричність та вишуканість форми;
- в) антична теорія мистецтва Аристотеля.

2. Мистецтво якої епохи класицисти вважали зразковим:

- а) Античність;
- б) Відродження;
- в) Середньовіччя.

3. На перший план класицисти висунули ідею:

- а) абсолютно вільної особистості;
- б) людини як іграшки в руках долі;
- в) людського розуму як вищого критерію всього.

4. Філософ ідеї якого вплинули на розвиток класицизму у Франції

- а) Дені Дідро;
- б) Рене Декарт;
- в) Джон Лок.

5. Найповніше естетичні принципи класицизму були вкладені:

- а) «Роздуми про метод» Декарта;
- б) «Поетика» Ж. Шаплена;
- в) «Поетичне мистецтво» Н. Буало.

6. Для якого з видів мистецтва класицизм висунув правило «трьох едностей»:

- а) живопис;
- б) музика;
- в) драматургія.

7. Яка з драм Корнеля викликала неоднозначні оцінки у французькому суспільстві:

- а) «Горації»;
- б) «Сід»;
- в) «Цина».

8. Сюжет трагедії «Сід» запозичений автором з:

- а) французької історії;
- б) історії давнього Риму;
- в) іспанський героїчний епос та історія.

9. Трагедія «Федра» Расіна написана на сюжет драми:

- а) Еврипіда;
- б) Софокла;
- в) Плавта.

10. Головне художнє відкриття Мольєра у жанрі комедії:
- а) слідування античним зразкам;
 - б) наслідування зразків народного театру;
 - в) створення комедій «положень» та «характерів».

III. Культура Просвітництва

1. За висловом Джона Лока людський розум:
- а) зосередження «вроджених ідей»;
 - б) «чиста дошка» на якій досвід пише свої письмена;
 - в) арена боротьби між добром і злом.
2. В епоху Просвітництва поряд з поняттям «розум» чільне місце посідає поняття:
- а) людини як абсолютно вільної особистості;
 - б) Бога як втілення всесвітнього розуму;
 - в) природи.
3. Хто з діячів Просвітництва протиставив «природну» людину «культурній»:
- а) Дені Дідро;
 - б) Вольтер;
 - в) Руссо.
4. Метою суспільного виховання в добу Просвітництва стає:
- а) виховання вірнопідданого;
 - б) формування людини – митця;
 - в) виховання громадянина.
5. Просвітники розглядали свої літературні твори:
- а) як дидактично - моралізаторську настанову, узагальнення та унаочнення «добра» і «зла»;
 - б) філософсько-етичні трактати;
 - в) прояв авторського самовираження та свободи творчості
6. Стыль у мистецтві 18 століття якому притаманні увага до внутрішнього світу людини, емоцій та почуттів:
- а) Рококо
 - б) Просвітницький реалізм;
 - в) Сентименталізм.
7. Діяч Просвітництва який протиставив «абсолюту розуму» «абсолют серця»:
- а) Вольтер;
 - б) Руссо;
 - в) Дідро.
8. Твір Данієля Дефо в якому знайшла своє втілення просвітницька концепція історії людства:
- а) «Зразковий англійський негоціант»
 - б) «Полковник Джек»;
 - в) «Робінзон Крузо».
9. Стыль в мистецтві 18 століття споріднений з бароко:

- а) Рококо;
- б) Сентименталізм;
- в) Романтизм.

10. Характерною особливістю просвітницького реалізму було:

- а) зображення почуттів простої людини
- б) зображення громадянина, що прагне до перебудови «нерозумного» світу;
- в) запровадження соціального аналізу.

Кінець XVIII – XX століття

Художній метод, що склався як напрям у літературі і мистецтві Європи та США і протистояв раціоналістичним догмам класицизму, висуваючи на перший план духовне життя людини, має назву:

реалізм;
неокласицизм;
романтизм;
символізм.

Назва періодичних, спершу офіційних виставок сучасного мистецтва у Франції, з ХУІІ століття є:

вернісаж;
пленер;
дефіле;
салон.

В середині ХУІІІ ст. поступово втрачає популярність провідний стиль мистецтва Європи та Латинської Америки:

класицизм;
агностицизм;
бароко;
романтизм.

Найвідоміший німецький драматург ІІ половини ХУІІІ ст., автор праць з естетики, мислитель та природодослідник, що написав драми “Вільгельм Тель”, “Розбійники” та трилогію “Валленштейн” це

Йоганн Готфрід Гердер;
Йоганн Фрідріх Шиллер;
Йоганн Генріх Песталоцці;
Йоганн Вольфганг Гете.

Перший загальнодоступний музей, створений в Парижі у 1793 році мав 117 античних статуй та чисельні витвори ювелірного та образотворчого мистецтва і називався:

Ермітаж;
Лувр;
Паризький музей мистецтв;
Музей ім. Марсельєзи.

Великий шотландський поет, чия творчість набула популярності у 70-ті рр. ХХст.:

Йозеф Гайдн;

Огюстен Карон;

Джовані Казанова;

Роберт Бернс.

Творець музичного героїчного стилю, німецький композитор, піаніст і диригент:

Людвіг ван Бетховен;

Йозеф Франц Гайдн;

Йоганн Гердер;

Вольфганг Амадей Моцарт.

Відкриття Парової машини видатним англійським винахідником:

Джеймсом Уаттом;

Томасом Мором;

Дені Дідро;

Робертом Уелсом.

Видатний російський вчений ХУІІІ ст., поет, перший російський член Академії наук, це

Владимир Віноградов;

Олександр Сумароков;

Михайло Ломоносов;

Дмитро Менделєєв.

Заснування першого міста на Півдні Російської імперії спричинило широку колонізацію краю та бурхливий розвиток культури. Це місто

Херсон;

Миколаїв;

Одеса;

Сімферополь.

Варіант 2

1. Один з основних напрямів у європейській літературі та мистецтві ХУІІІ ст., зразком для якого було античне мистецтво, це реалізм;

класицизм;

романтизм;

символізм.

2. В 1639 році в музичних кругах вперше згадується слово

кантата;

романс;

опера;

симфонія.

3. Стиль ХУІІІ ст., для якого характерні декоративність, химерність та фантастичність (вигадливість) форм, це

рококо;

агностицизм;

бароко;

романтизм.

4. Відоміший діяч музичного мистецтва II половини XVIII століття, автор опери “Дон Жуан” інших опер та інструментальних творів, це

Ф.Зюсмайр;

Й. Бах;

Й. Гайдн;

В. Моцарт.

5. Один з найбагатших музеїв світу заснований у 1753 році на основі приватних збірок був

Ермітаж;

Лувр;

Паризький музей мистецтв;

Британський музей.

6. Великий іспанський художник, представник романтизму

Джонатан Свіфт;

Лопе де Вега;

П'єр Карон;

Франсіско Хосе де Гойя.

Автором «Марсельєзи» був французький поет і композитор

Й.Гайдн;

Ш.Гуно;

К.Руже;

Д.Верді.

8. У 70- х рр. XVIII ст. в Німеччині виник суспільний рух “Буря й натиск”, найвідоміші представники якого були

політиками;

письменниками;

композиторами;

акторами.

9.Відомий філософ, історик, письменник епохи Просвітництва,

співрозмовник в листуванні Катерини II, приборкувач “просвітницького абсолютизму”, це

1)Марі Франсуа Вольтер;

2)Шарль Луї Монтеск'є;

3)Дені Дідро;

4)Жан Жак Руссо.

10.На початку XVIII століття видатним англійським вченим був відкритий “Закон всесвітнього тяжіння”, його відкрив

1) Томас Мор;

2) Ісаак Ньютон;

3) Джон Локк;

4)Уільям Гарвей.

(XIX ст.)

Варіант 1

1. Напря́м у мистецтві та літературі, провідною метою якого було відтворення швидкоплинних вражень та спостережень, мінливих почуттів та переживань митця, це

естетизм;

імпресіонізм;

декаданс;

концептуалізм.

На початку ХІХ ст. відкрито для глядачів музей греко-римських та інших художніх пам'яток, це

Ватиканський музей;

Паризький музей мистецтв;

Римська художня галерея;

Ермітаж.

Ампір, це

стиль в архітектурі та декоративному мистецтві, що служив втіленню ідей могутності;

напрямок в мистецтві, який догматично слідує усталеним канонам;

напря́м і метод мистецтва, мета якого – досягнення наукової точності в

зображенні людини й навколишнього середовища;

об'єктивне, правдиве, найповніше зображення та відтворення дійсності в літературі та мистецтві.

Твори, дія в яких розгортається в ІІ половині ХІХ ст. В США, має назву:

бестселер;

колаж;

вестерн;

мюзикл.

Німецький поет, автор "Книги пісень"

Джордж Байрон;

Анрі Марі Бейль;

Генріх Гейне;

Йоганес Брамс.

6. Натуралі́зм, це

стиль в архітектурі та декоративному мистецтві, що служив втіленню ідей могутності;

напрямок в мистецтві, який догматично слідує усталеним канонам;

об'єктивне, правдиве, найповніше зображення та відтворення дійсності в літературі та мистецтві;

7. напря́м і метод мистецтва, мета якого – досягнення наукової точності в зображенні людини й навколишнього середовища.

Один з видатних оперних композиторів-реалістів, це

Йоган Штраус;

Шарль Гуно;

Джузеппе Верді;

П. Чайковський.

8. Відомий піаніст і композитор, почесний член Галицького музичного товариства, це

Ференс Лист;

Йоганнес Брамс;

Джузеппе Верді;

П. Чайковський.

9. “Батько американської літератури”, письменник в якого запозичував сюжети для казок О.С.Пушкін, це

Едгар По;

Вільгельм Гримм;

Вашингтон Ірвінг;

Марк Твен.

10. Початок діяльності “Товариства пересувних виставок” в Російській імперії

1861 р.;

1870 р.;

1888 р.;

1899 р.

Варіант 2

1. Підхід до мистецтва як до предмета витонченої насолоди пропонує

1) естетизм;

2) імпресіонізм;

3) декаданс;

4) концептуалізм.

2. Відкриття МХТ (в подальшому МХАТ) на чолі зі К.Станіславським та В.Немировичем-Данченком відбулося

1861 р.;

1879 р.;

1888 р.;

1899 р.

3. Академізм, це

стиль в архітектурі та декоративному мистецтві, що служив втіленню ідей могутності;

напрямок в мистецтві, який догматично слідує усталеним канонам;

напрямок і метод мистецтва, мета якого – досягнення наукової точності в зображенні людини й навколишнього середовища;

об’єктивне, правдиве, найповніше зображення та відтворення дійсності в літературі та мистецтві.

4. В 1895 році в Парижі

брати Грим видали останню книжку казок;

брати Люм’єри запатентували кінематограф;

брати Дурови виступили з першою цирковою програмою;

брати Тобілевичи виступили на сцені французького театру.

5. Англійський поет, найяскравіший представник романтизму в літературі

Джордж Байрон;
Анрі Марі Бейль;
Генріх Гейне;
Йоганес Брамс.

6. Реалізм, це

стиль в архітектурі та декоративному мистецтві, що служив втіленню ідей могутності;

напрямок в мистецтві, який догматично слідує усталеним канонам;

напрямок і метод мистецтва, мета якого – досягнення наукової точності в зображенні людини й навколишнього середовища;

об'єктивне, правдиве, найповніше зображення та відтворення дійсності в літературі та мистецтві.

7. Один з основоположників оперети, це

1) Йоган Штраус;

Шарль Гуно;

3) Джузеппе Верді;

4) П. Чайковський.

Відомий піаніст і композитор, що неодноразово гастролював в Херсонській губернії, це

Ференс Лист;

Йоганнес Брамс;

3) Джузеппе Верді;

4) П. Чайковський.

Німецький філолог та етнограф, видавець та письменник

Едгар По;

Вільгельм Гримм;

Вашингтон Ірвінг;

Марк Твен.

Автором поеми “Мазепа” є відомий письменник ХІХ ст.

М. Драгоманов;

Т. Шевченко;

В. Гюго;

В. Скотт.

(XX ст.)

Варіант 1

Узагальнена назва ряду художніх течій ХХ ст., для яких характерним був розрив із традиційним досвідом художньої творчості та пошук нових форм в мистецтві –

1) модернізм;

сюрреалізм;

авангардизм;

футуризм.

2. Відомий письменник, критик та громадський діяч, що познайомив Європу з новачками Г. Ібсена

М.Реріх;
Б.Шоу;
М.Метерлінк;
Е.Золя.

3. “Руські сезони” в Парижі започаткував

Вацлав Ніжинський;

М.Фокін;

С.Дягілев;

П.Пікассо.

4. Символом російського балету, виконаний в 1907 р., став танець Анни Павлової

“Жар-птаха”;

“Вмираючого лебедю”;

“Відпочинок Фавна”;

“Маленьких лебедів”.

5. Загальна назва художніх течій ХХ ст., що висували “мистецтво майбутнього”

модернізм;

сюрреалізм;

авангардизм;

футуризм.

6. Модний музичний твір у ХХ ст. отримав назву

бестселер;

шансон;

шлягер;

мюзикл.

7. Найвидатнішим сюрреалістом вважається іспанський художник:

Антоніо Гауді;

Луї Арагон;

Сальвадор Далі;

Артюр Рембо.

8. Теоретиком контркультури є французький письменник, філософ і публіцист

Герберт Маркузе;

Жан Поль Сартр;

Фолкнер;

Ремарк.

9. Відомим представником футуризму в Росії став поет

В.Маяковський;

О.Блок;

С.Єсенін;

О.Мандельштам.

10. У 1975 році відбулася

поява персонального компютера;

поява сотового телефону;

премєра мюзиклу “Юнона і Авось”;
премєра вистави “Майстер і Маргарита”.

Варіант 2

1. Напрямок в художній культурі ХХ ст., який проголосив зображення сфери невідомого головною метою мистецтва

- 1) модернізм;
- 2) сюрреалізм;
- 3) авангардизм;
- 4) футуризм.

2. Автор критичної статті “Квінтесенція ібсенізму”, що поклала початок переосмислення театрального мистецтва для європейських митців театру -

- 1) М.Реріх;
- 2) Б.Шоу;
- 3) М.Метерлінк;
- 4) Е.Золя.

“Руські сезони” в Парижі відкрили світу неперевершений талант танцівника:

- 1) Вацлава Ніжинського;
- М.Фокіна;
- С.Дягілева;
- С.Ліфаря.

4. Цією картиною Пабло Пікассо у 1907 році започаткував кубізм, як художній напрямок:

- “Голуб миру”;
- “Авіньйонські дівчата”;
- “Чорний квадрат”;
- “Сніданок”.

5. Умовний термін для позначення загальних новаторських напрямів у художній культурі ХХ ст.

- 1) модернізм;
- 2) сюрреалізм;
- 3) авангардизм;
- 4) футуризм.

6. Модний мистецький твір у ХХ ст. отримав назву

- 1) бестселер;
- 2) шансон;
- 3) шлягер;
- 4) мюзикл.

7. Одним з ідеологів сюрреалізму вважається італійський архітектор:

- 1) Антоніо Гауді;
- 2) Луї Арагон;
- 3) Сальвадор Далі;
- 4) Артюр Рембо.

8.Бжезинський любив повторювати: “Якщо Рим дав світу право, Англія – парламентську діяльність, Франція – культуру і республіку, то сучасні США

1)дали світу НТР та...

2)контркультуру;

3)масову культуру;

4)шоу-бізнес;

5)мелодраму.

9. На межі ХІХ та ХХ ст. в Росії відбувався культурний ренесанс, який

1)отримав назву

2)декаданс;

3)чисте мистецтво;

4)романтизм;

5)срібний вік.

10.У 1983 році починається використання

1)сотових телефонів;

2)Персональних комп'ютерів;

3)абоніменів до мистецьких заходів;

4)лазерного освітлення сцени.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ, ЩО СПРИЯЮТЬ САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ

Вивчення культурології є одним з важливих аспектів гуманітаризації навчального процесу. Самостійна робота студентів є значним чинником, який формує вміння навчатися та сприяє активізації засвоєних знань студентами і їх реалізації. Самостійна робота студентів включає вивчення основних питань теорії культури, особливостей культурного розвитку цивілізацій, проблематику розвитку національних культур у їх поетапному розвитку з стародавніх часів до сьогодення тощо з використанням навчальної, методичної, довідкової, наукової літератури в позааудиторний час.

Самостійна робота студентів – значна частина учбового процесу, що передбачає:

- формування навичок роботи з літературою;
- набування досвіду наукового дослідження;
- розкриття індивідуальних талантів особистості студента;
- формування світоглядних задач;
- набування таких якостей, як наполегливість й системність у навчанні.

Значна роль самостійної роботи в підготовці спеціалістів підтверджується практикою вищої школи. Сьогодні самостійній роботі приділяють значне місце в навчальному процесі. Кількість аудиторних занять скорочують, а обсяг самостійної роботи збільшують. Тому варто розвивати індивідуальні форми учбової роботи. Вміння твердо мислити, орієнтуватися в потоці

наукової інформації, самостійно ставити й виконувати нові завдання – вимога сьогодення. Самостійна робота студента близька до дослідної.

Форми самостійної роботи студентів:

1. Підготовка доповідей.
2. Виконання практичних завдань.
3. Написання та захист реферату.
4. Робота в бібліотеці: вивчення рекомендованої літератури та її конспектування.
5. Реферування наукових статей та інших друкованих джерел.
6. Написання конкурсних й дослідницьких робіт.
7. Підготовка до виступів на практичних заняттях.
8. Участь у студентських наукових конференціях.
9. Підготовка до заліку навчального курсу.

Техніка самостійної роботи студентів у вивченні відповідної дисципліни складається з доцільних прийомів пошуку необхідної літератури, читання, конспектування, написання доповідей. Про цю техніку викладач розповідає на семінарських заняттях і консультаціях. Особливо важливою є правильна організація пошуку необхідних джерел. Пошук варто починати з роботи в бібліотеці (з каталогами або електронною системою обліку літератури).

Після опрацювання джерел і літератури настає етап конспектування питань самостійної роботи.

Під час роботи з текстом:

- неможна переписувати цілі речення чи абзаци, краще виписувати ключові думки, ідеї;
- необхідно затримувати увагу на наступному реченні кожного абзацу, особливо коли це великі абзаци;
- треба звертати увагу на так звані слова - сигнали – « отже », « таким чином » та інші, які вживають з метою акцентувати увагу на чомусь важливому;
- уважно ознайомтесь з виносками автора;
- після конспектування питань студент має перевірити себе, що він запам'ятав (для кращого засвоєння послідовності й логічності матеріалу). Одним зі шляхів запам'ятовування та засвоєння учбового матеріалу є читання записів. Конспектувати необхідно цілеспрямовано, заздалегідь. Конспект не повинен бути суцільним текстом. Його оформлення має бути чітким, наочним, забезпечувати зручність у користуванні ним. Переписувати дослівно текст джерела, літератури можна лише тільки при цитуванні. В такому випадку цитоване слід узяти в лапки. В посиланні слід

вказати автора твору (чи джерела), місце й рік видання, номер сторінки, з якої взято текст цитування. При написанні роботи дозволено й рекомендовано використовувати ілюстративні матеріали:

- фотокартки й малюнки, які виконані самостійно;
- листівки й репродукції, які є у відкритому продажі;
- вирізки з газет і ілюстративних журналів;
- матеріали Internet.

Статистичний матеріал, використаний в роботі, рекомендують подавати у вигляді таблиць, графіків, діаграм. Вони повинні мати заголовки й пояснення.

Незалежно від способу оформлення статистичних даних необхідно вказати їхні джерела.

Важливим у самостійній роботі студента є підготовка доповіді (повідомлення), що планують розповісти на семінарському занятті. Доповідь має відповідати таким вимогам:

- логічно й послідовно розкрити зміст обраного питання;
- показати самостійну роботу над літературою;
- уміти планувати, а також чітко й зрозуміло формувати основні питання виступу. Студент доповідач має добре знати учбовий матеріал, володіти собою та аудиторією.

Отже, правильна організація самостійної роботи є важливим чинником підвищення ефективності і якості набуття знань.

Індивідуальні завдання

Варіант № 1

1. Охарактеризуйте поняття культура, визначте її основні типи
2. Дайте оцінку теорії локальних цивілізацій (М.Я. Данилевський, О.Шпенглер)

Варіант № 2

1. Дайте характеристику культурології як науки
2. Проаналізуйте співвідношення понять культура й цивілізація

Варіант № 3

1. Дослідіть проблему генези культури
2. Розкрийте сутність лінійної теорії (французські просвітники, К.Маркс)

Варіант № 4

1. Дайте характеристику культурі первісного ладу
2. Проаналізуйте сучасне положення світової культури

Варіант № 5

1. Визначте загальні риси культур Давнього Сходу
2. Розгляньте питання розвитку сучасних видів мистецтва

Варіант № 6

1. Розкрийте сутність географічного підходу до цивілізації (Ш. Монтеск'є, Л.І.Мечніков)
2. Дослідіть феномен масової та елітарної культури

Варіант № 7

1. Охарактеризуйте культуру Давнього Єгипту
2. Дайте оцінку культурологічним теоріям др. пол XX ст. (А. Тойнбі)

Варіант № 8

1. Охарактеризуйте культуру Давньої Месопотамії
2. Дайте оцінку культурологічним теоріям пер. пол. XX ст. (К. Ясперс, П.Сорокін)

Варіант № 9

1. Охарактеризуйте культуру Давнього Ірану
2. З'ясуйте співвідношення понять етнічна й світова культура

Варіант № 10

1. Охарактеризуйте культуру Давнього Китаю
2. Проаналізуйте етапи розвитку української культури

Варіант № 11

1. Охарактеризуйте культуру Давньої Індії
2. Обґрунтуйте типологію культури

Варіант № 12

1. Охарактеризуйте культуру Давньої Греції
2. Дайте аналіз філософським концепціям модернізму

Варіант № 13

1. Охарактеризуйте давньоримську культуру
2. Обґрунтуйте відмінності західного й східного типів культури

Варіант № 14

1. Охарактеризуйте архаїчні слов'янські культури
2. З'ясуйте питання: техніка, культура й природа людини

Варіант № 15

1. Охарактеризуйте візантійську культуру
2. Дайте оцінку феномену культурної ідентифікації

Варіант № 16

1. Охарактеризуйте середньовічну арабську (мусульманську) культуру
2. Обґрунтуйте ідею рівноправності культур у сучасному світі

Варіант № 17

1. Охарактеризуйте культуру західноєвропейського середньовіччя (католицьку)
2. Дослідіть характерні риси розвитку світової матеріальної культури

Варіант № 18

1. Охарактеризуйте культуру італійського Відродження
2. З'ясуйте феномен глобалізації культури

Варіант № 19

1. Охарактеризуйте культуру «Північного» Відродження
2. Дайте оцінку сучасній духовній культурі

Варіант № 20

1. Охарактеризуйте культуру Нового часу в Європі (XVII-XIX ст.)
2. Поясніть причини виникнення кризових явищ у сучасній культурі

Варіант № 21

1. Охарактеризуйте головні напрями сучасної культури
2. Розкрийте сутність питання: діонісійська й аполонівська основи європейської культури

Варіант № 22

1. Охарактеризуйте культуру Київської Русі
2. Розкрийте поняття контркультура й субкультура

Варіант № 23

1. Охарактеризуйте українську культуру періоду національного Відродження
2. Поясніть сутність культури етапу Просвітництва

Варіант № 24

1. Охарактеризуйте середньовічну культуру Японії
2. Дайте оцінку сучасній молодіжній культурі та її напрямкам

Варіант № 25

1. Охарактеризуйте доколумбові цивілізації Америки
2. Обґрунтуйте ознаки цивілізації

Варіант № 26

1. Охарактеризуйте сучасну українську культуру
2. Дайте пояснення ідеї прогресу в культурології

Варіант № 27

1. Охарактеризуйте культуру України героїчної доби
2. Наведіть приклади різних типологій культури

Варіант № 28

1. Визначте вплив християнства на формування культури Європи в період середніх віків
2. Дослідіть історію виникнення театру

Варіант № 29

1. Дайте оцінку сучасній інформаційній культурі
2. Поясніть вплив ісламу на формування мусульманських культур

Варіант №30

1. Обґрунтуйте ідею еволюції культури
2. Розгляньте питання історії розвитку архітектурних стилів у європейській культурі

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ ЗФН

У процесі вивчення дисципліни передбачено написання контрольної роботи. Вона є складовою частиною самостійної роботи студентів. Контрольна робота складається з трьох питань і є письмовою формою опрацювання головних проблем курсу. Підготовка контрольної створює умови для набуття навичок роботи з літературою, розвиває аналітичне мислення, навчає логічно й аргументовано висловлювати письмово свою думку. Спочатку треба обрати конкретний варіант. Зміст контрольної роботи охоплює важливі теми дисципліни. Обсяг повинен становити близько 20-ти друкованих сторінок. Список використаної літератури розміщують у кінці роботи. У процесі виконання контрольної роботи студент повинен продемонструвати теоретичні знання, здатності до науково-дослідної роботи, навчитися виконувати науково-прикладні завдання.

Варіанти контрольних робіт з культурології для заочного навчання

Варіант 1

1. Культурологія як наука: предмет, задачі, функції
2. Мистецтво Давнього Китаю
3. Загальні риси сучасної культури (XX-XXI ст.)

Варіант 2

1. Історія розвитку культурології як науки
2. Мистецтво Давнього Ірану
3. Сучасна українська культура

Варіант 3

1. Культурологічні теорії пер. пол. XX ст.
2. Первісна культура
3. Основні етапи розвитку української культури

Варіант 4

1. Культурологічні теорії др. пол. XX ст.
2. Мистецтво періоду родоплемінного ладу
3. Модернізм у живопису

Варіант 5

1. Лінійна теорія розвитку світової культури й ідея прогресу
2. Мистецтво Давнього Єгипту

3. Сучасний кінематограф: загальна характеристика

Варіант 6

1. Теорія локальних цивілізацій (М.Я. Данилевський, О. Шпенглер)
2. Мистецтво Давньої Месопотамії
3. Види сучасного мистецтва та їх характеристика

Варіант 7

1. Географічний підхід до цивілізації (Ш. Монтенск'є, Л. Мечніков)
2. Мистецтво Давньої Індії
3. Українська культура ХІХ ст.

Варіант 8

1. Культура. Субкультура. Контркультура
2. Культура середньовічної Японії
3. Сучасний європейський театр

Варіант 9

1. Техніка, культура й проблеми людини
2. Доколумбові цивілізації Америки
3. Архітектурні стилі ХХ ст.

Варіант 10

1. Поняття культурної ідентифікації
2. Загальна характеристика давньогрецької культури
3. Сучасна європейська музика

Варіант 11

1. Ментальність як тип культури
2. Мистецтво Давньої Греції
3. Етнічна й світова культура

Варіант 12

1. Кризові явища в культурі
2. Загальна характеристика культури Давнього Риму
3. Генеза культури

Варіант 13

1. Сучасна молодіжна субкультура
2. Давньоримське мистецтво
3. Співвідношення понять культура й цивілізація

Варіант 14

1. Візантійська культура
2. Основні художні течії ХІХ ст.: класицизм, романтизм, реалізм
3. Мистецтво Київської Русі

Варіант 15

1. Арабська (мусульманська) середньовічна культура

2. Мистецтво «Північного» Відродження
3. Масова й елітарна культура.

Варіант 16

1. Культура західноєвропейського середньовіччя
2. Історична типологія культури
3. Міфологія і релігійний світогляд культури

Варіант 17

1. Італійське Відродження
2. Культура Нового часу: загальна характеристика
3. Походження й розвиток українського театру

Варіант 18

1. Архітектурні стилі середньовічної Європи
2. Сучасна південноамериканська культура
3. Розвиток сучасної освіти й науки

Варіант 19

1. Європейська культура XVII ст.
2. Меценатство в Україні в XIX – на поч. XX ст.
3. Характерні особливості світової культури др. пол. XX ст.

Варіант 20

1. Європейська культура XVIII ст.
2. Антична архітектура
3. Характерні риси світової культури др. пол. XX ст.

Варіант 21

1. Європейська культура XIX ст.
2. Античний театр
3. Культура й проблеми глобалізації

Варіант 22

1. Міська культура періоду європейських середніх віків
2. Сучасна музика: загальна характеристика
3. Ідеологія Просвітництва й культура

Варіант 23

1. Художні стилі XVIII ст. в Європі
2. Культура давнього Китаю
3. Міфологія Давньої Греції

Варіант 24

1. Культура Давнього Єгипту
2. Міфологія Давнього Риму
3. Сучасний український кінематограф

Варіант 25

1. Культура Давньої Месопотамії
2. Література італійського Відродження
3. Мистецтво Візантії

Варіант 26

1. Культура Давнього Ірану
2. Християнство й середньовічна європейська культура
3. Сучасна молодіжна культура

Варіант 27

1. Культура Давньої Індії
2. Мусульманське (арабське) мистецтво
3. Сучасний український живопис

Варіант 28

1. Історія виникнення музеїв та їх класифікація
2. Архаїчні слов'янські культури
3. Сучасна українська музика

Варіант 29

1. Реформація та протестантизм: вплив на культуру
2. Сучасний американський кінематограф
3. Поняття культура та її види

Варіант 30

1. Художня культура й мистецтво
2. Елліністична культура
3. Культура України героїчної доби

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Абстракціонізм (лат. abstractus – відокремлений, відірваний) – напрям у модерністському мистецтві ХХ ст., що цілком відмовляється від реалістичного зображення предметів і явищ.

Авангардизм (фр. avant-garde – передовий загін) – узагальнюючий термін для позначення новаторських напрямів у художній культурі ХХ ст., для яких характерний пошук нових, нетрадиційних засобів вираження.

Акмеїзм (гр. akme – вершина, розквіт, вищий ступінь чого-небудь) – модерністська течія в російській поезії початку ХХ ст. Акмеїсти проголосили відхід від символізму з його містицизмом, зашифрованою багатозначністю слова, прагненням повернутися до світу реальності. Для поетів-акмеїстів характерна філософська проблематика і відмова від соціальних проблем.

Боді-арт (англ. body-art, мистецтво тіла) – один з модерністських напрямів, представники якого розглядають власне тіло як матеріал і об'єкт

художньої творчості, розмальовують його, роблять надрізи, вдаються до демонстрації різних поз.

Гіперреалізм (від гіпер – підвищення, надмірність і реалізм) – течія в образотворчому мистецтві США і Європи, представники якої намагаються ретельно копіювати фотографію за допомогою живописних і графічних засобів.

Дадаїзм (фр. dadaisme, від dada – дитячий коник, переносно-дитячий лепет) – модерністська течія в літературі й образотворчому мистецтві Західної Європи початку ХХ ст. Характерні риси дадаїзму: антиестетизм, зумисний примітивізм. Дадаїзм – попередник сюрреалізму.

Додекафонія (з гр. – дванадцятизвуччя) – техніка композицій, заснована на застосуванні всіх 12 рівноправних, функціональних незалежних тонів хроматичної гами. Звуковим матеріалом оперують так, щоб жоден звук не повторювався, що часто призводить до беззмістовного хаотичного звучання.

Екзистенціалізм (лат. existentia – існування, буття): 1. Ідеалістична філософська течія, що заперечує об'єктивність буття, реальним вважає лише існування людини та її переживань, твердить про беззмістовність життя, непотрібність суспільної діяльності. 2. Течія літературного модернізму. Виникла в передвоєнні роки, поширилася під час і після Другої світової війни. Характерні риси: суб'єктивізм, індивідуалізм, песимізм, заперечення будь-якого насильства.

Експресіонізм (фр. expression – виразність, вираження) – напрям у європейській літературі та мистецтві перших десятиліть ХХ століття. Головним в експресіонізмі проголошувалося вираження суб'єктивних уявлень митця, що зумовило потяг до ірраціональності, загостреної емоційності та гротеску.

Кінетичне мистецтво (гр. kinemos – руховий, рушійний) – напрям у західному мистецтві 50-60-х років ХХ ст. Представники цього напрямку намагалися створювати рухомі конструкції, вдавалися до світових ефектів.

Кіномистецтво – мистецтво відтворення на екрані зображень, які викликають враження реальної дійсності.

Кітч (нім. Kitsch – дешева продукція, несмак, verkitschen – дешево продавати) – напрям у сучасній культурі, розрахований на масового споживача, що характеризується примітивністю, безідейністю, розважальністю; масова продукція, позбавлена смаку і розрахована на зовнішній ефект.

Концептуальне мистецтво – одна з течій авангардизму, що розглядає художній твір як засіб демонстрації ідей, понять, концепцій. Його представники відмовляються від створення традиційного художнього твору і звертаються до концептуальних об'єктів, що виступають у формі ідей чи проектів і супроводжуються написами, текстами, іншими позаестетичними засобами.

Кубізм (фр. cubisme, від cube – куб) – модерністська течія в західноєвропейському образотворчому мистецтві початку ХХ ст.,

представники якої зображували реальний світ у вигляді комбінацій геометричних форм (куба, кулі, циліндра, конуса тощо) та деформованих фігур.

Масова культура – напрям у культурі другої половини ХХ ст., розрахований на доступність широким верствам населення, знижений рівень сприйняття, розважальність.

Мінімалізм (лат. *minimalis* – найменший) один з напрямів у мистецтві 60–70-х рр. ХХ ст., твори якого позбавлені зовнішньої декоративності, найчастіше зводяться до використання найпростіших геометричних фігур. Мінімалізм представлений головним чином скульптурою і живописом.

Модернізм (фр. *moderne* – сучасний, новітній) – узагальнююча назва художніх напрямів ХХ ст. Модернізму властивий розрив з ідейними і художніми принципами класичного мистецтва, пошук нових художніх форм і виражальних засобів.

Неореалізм – напрям в італійському кіно і літературі 40-50-х рр. ХХ ст. Визначними рисами неореалізму є демократизм і гуманізм, увага до життя простої людини, наявність документальної основи твору (принцип вірності факту).

Оп-арт (англ. *op-art*, скороч. від *optical art* – оптичне мистецтво) – напрям у мистецтві модернізму 60-х рр. ХХ ст., що розробляє в живописі й графіці декоративні ефекти простих геометричних форм, звичайно розрахованих на оптичний ефект.

Перформанс (англ. *performance* – виконання, здійснення) – один із напрямів у модерністському мистецтві. Виник у 60-х рр. ХХ ст. Складається з виконання якихось спланованих дій перед публікою. Глядачі обмежуються пасивною роллю, а участі в дійстві не беруть.

Поп-арт (англ. *pop art*, скорочено від *popular art* – популярне мистецтво) – неоавангардистський напрям у 60-х рр. ХХ ст., що на противагу абстрактному мистецтву має предметний характер. Митці цього напрямку використовують у своїх композиціях побутові предмети, промислові відходи тощо.

Постмодерн (те, що йде після модерну) – напрям у сучасній культурі, що сформувався у 70-х р. ХХ ст.

Символізм – модерністський літературний напрям кінця ХІХ –ХХ ст. Виник у Франції. Символісти відмовилися від зображення реалій життя і метою своєї творчості вважали пошук прихованої краси світу. На місце художнього образу вони ставили художній символ, що містить у собі ряд значень. Намагалися надати своїм творам музикальності, співзвучності, бо тільки музику вважали мистецтвом.

Супрематизм (лат. *supremus* – найвищий) – різновид абстракціонізму; твори супрематизму є комбінаціями кольорових геометричних фігур (квадрат, трикутник, коло).

Сюрреалізм (фр. *surrealism*, буквально – надреалізм) – модерністська течія в літературі і мистецтві ХХ ст., яка намагається джерела творчості знайти в підсвідомості.

Тоталітаризм (фр. totalite – сукупність, повнота, від лат. totus – увесь, цілий) – форма державного правління, що характеризується повним (тотальним) контролем держави над усіма сферами життя суспільства, ліквідацією демократичних свобод.

Фовізм (фр. fauves – дикий) – один з напрямів модернізму, для якого властиві поєднання яскравих, «агресивних» кольорів, декоративність, пластичні деформації предметів.

Футуризм (лат. futurum – майбутнє) – авангардистський напрям у літературі і мистецтві, представники якого намагалися створити мистецтво майбутнього, відкидали класичну художню спадщину, насаджували ідеї фантастики, урбанізму, крайнього формалізму.

Хепенінг (англ. happening – подія, випадок) – напрям у модерністському мистецтві, що виник у кінці 50-х рр. ХХ ст. у США. В основі хепенінгу – виконання художником якоїсь незапланованої дії перед публікою та за її участю.

Рекомендована література

Базова

35. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.–304 с.
36. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб /Наук. ред. Шейко В.М.–К.: Кондор, 2004 –763 с.
37. Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. А.Історія світової та української культури. Навчальний посібник. - К.: Літера, 2000.- 464 с.
38. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук.– К.: Либідь, 2000.–520 с.
39. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. ... Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. –К.: Україна, 2003.
40. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. –К.: Знання, 2002.–356 с.
41. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 2-ге видання, стереотипне. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
42. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. / Заред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.- 368 с.
43. Леві-Строс Клод. Первісне мислення. — К., 2000.
44. Леві-Строс Клод. Структурна антропологія. — К, 2000.
45. Левчук Л., Панченко В.І, Шинкаренко О. Історія світової культури. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 400 с.
46. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп./ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. — Львів: Світ, 2005.

47. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. –К.: Знання, 2000.–360 с.
48. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник / Горбач Н. Я; Гелей С. Д., Російська З. П. та ін. – Львів: Каменяр. 1992, – 166 с.
49. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник/За ред. М.М.Заковича та ін. – К. : Знання, 2000.–622 с.
50. Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далекосхідний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон: Навч.посібник/ Н.Є. Миропольська, Е.В. Белкіна, Л.М.Масол та ін.; За ред.. Н.Є. миропольської. – 2-ге вид., стер. – К.: Вища школа, 2005. – 191 с.: іл.
51. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: Навч. посіб. – К.: Дакор, 2007. – 455 с.

Допоміжна

45. Антология исследований культуры. Интерпретации культуры. – Санкт – Петербург: Университетская книга, 1998. - 728 с.
46. Антонова Е. В. Обряды и верования первобытных земледельцев Востока. — Москва, 1990.
47. Вайнтриб И.В. Священные лики цивилизаций. — К., 2001.
48. Вебер М. Избранные произведения. — Москва, 1990.
49. Западноевропейская художественная культура XVIII века. — Москва, 1980.
50. Історія сучасного світу: навчальний посібник / за ред.. Г.К. Парієнко. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 238 с.
51. Історія української та зарубіжної культури: навч. посібник /За ред. С.М.Клапчук, В.Ф.Остафійчук. – 4 – е вид., перероб. і доп. –К.: Знання – Прес, 2002. – 351 с.
52. Каган М. С. Философия культуры. Становление и развитие. С-Пб, издательство "Лань", 1998. - 448 с. (рос.)
53. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій.– К.: ЦУЛ, 2002. – 508 с.
54. Костенко О.М. Культура і закон - у протидії злу. - Київ:Атіка. - 2008.- 352 с.
55. Культура XIX–XX сторіччя //Теорія та історія світової і вітчизняної культури. — Київ, 1993.
56. Культурологія : Навчальний посібник / Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю. - К.: Центр навчальної літератури, 2007.- 392 с.
57. Культурологія. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / Під ред. доктора філос. наук, професора М.М.Заковича, І.А.Зязюна, О.М.Семашко та ін. - К.: Знання, 2007. – 566 с.
58. Культурологія: навч. посіб. для студ. Вищих навч. закладів. -Ростов н / Д: Вид-во «Фенікс», 2000. - 608 с.

59. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації / За заг. ред. В. М. Пічі – Львів: «НовийСвіт- 2000», 2004. – 240 с.
60. Ламберг-Карловски К., Саблов Дж. Древние цивилизации: Ближний Восток и Мезоамерика. — Москва, 1992.
61. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII–XVIII вв. — Москва, 1971.
62. Пучков П. И. Некоторые проблемы протоэтногенеза // Исчезнувшие народы. — Москва, 1988.
63. Роуз Ф. Аборигены Австралии: Традиционное общество. — Москва, 1989.
64. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій. Київ: Либідь, 1993. - 390 с.
65. Українська і зарубіжна культура. Донецьк: Східний видавничий дім. - 2001. - 372 с.
66. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К. : Вища школа, 2001.–191 с.

15. Інформаційні ресурси

21. Лекції з історії світової та вітчизняної культури [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://readbookz.com/book/210/7892.html>
22. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://pravo.biz.ua/content/017>
23. Культурологічна бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу http://kultura.ho.ua/books_ku.htm
24. Історія світової культури [Електронний ресурс] – Режим доступу http://pidruchniki.ws/00000000/kulturologiya/istoriya_svitovoyi_kulturi_-_levchuk_1_t
25. Теорія та історія культури [Електронний ресурс] – Режим доступу http://eduknigi.com/get_book.php?id=15
26. Світова культура минулого і сьогодення [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.kneu.kiev.ua/ua/publication/content/688.htm>
27. Чернявская Ю. Триада “личность — общество — культура” // У книзі "Народная культура и национальные традиции" http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Chern/09.php
28. Семененко И.С. Глобализация и социокультурная динамика: личность, общество, культура // Журнал «Полис» <http://www.politstudies.ru/N2004fulltext/2003/1/2.htm>
29. Історія світової та української культури. Підручник [Електронний ресурс] – Режим доступу http://istoriofil.org.ua/load/knigi_po_istorii/ukraina/v_a_grechenko_i_v_chornij_v_a_kus_hneruk_v_a
30. Українська і світова культура : Підручник / В. Я. Хоменко <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:65259/Source:default>

